

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 14.07.2004
KOM(2004) 474 končno

2004/0153 (COD)

Predlog

SKLEP EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o celostnem programu dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja

(predložena s strani Komisije)

(SEC(2004) 971 }

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. UVOD

1.1. Marca 2004 je Komisija sprejela Sporočilo »Nova generacija izobraževanja Skupnosti in programi usposabljanja po letu 2006«¹ (»prejšnje Sporočilo«), ki je sledilo februarskemu Sporočilu o »spremembah politike in proračunskih sredstev za obdobje od 2007 do 2013«². Sporočilo je navajalo namen Komisije, da bi predlagala integriran program vseživljenjskega učenja, vključno s kompletom obstoječega notranjega izobraževanja in programov usposabljanj. Osnutek Odločbe, priložen temu memorandumu, vzpostavlja ta program.

1.2. Integrirani program vseživljenjskega učenja temelji na trenutnih programih Socrates in Leonardo da Vinci, na programu eLearning, pobudi Europass in različnih dejavnostih, financiranih s strani akcijskega programa Skupnosti za spodbujanje organov, ki delujejo na evropski ravni, in podpora posebnih dejavnosti na področju izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega je treba kot dodatni program v okviru Skupnega programa do leta 2009 vključiti tudi program Erasmus Mundus, ki je bil ustanovljen in se izvaja do leta 2008.

1.3. Kot je bilo poudarjeno v prejšnjem Sporočilu, se to prestrukturiranje nanaša predvsem na štiri dejavnike:

- spremembe v EU, pri čemer postajajo sistemi za izobraževanje in usposabljanje vse bolj vključeni v področje vseživljenjskega učenja, kar odraža odziv na nove izzive družbe znanja in demografskih sprememb;
- vse bolj pomembno vlogo izobraževanja in usposabljanja pri ustvarjanju konkurenčnega in dinamičnega ter na znanju osnovanega gospodarstva v Evropi in pri omogočanju spreminjanja prilagodljivosti, predvsem pri spremljanju lizbonskega Evropskega sveta leta 2000, postopkov v Bologni in Köbenhavnu in spremljanju razvoja politike, ki se izvaja na evropski ravni od začetka trenutnih programov Socrates in Leonardo da Vinci;
- potrebo po okrepitvi prednosti in naslovitvi zaznanih prekinitev in pomanjkanja sinergije, ki nastopi zaradi oblike trenutnega bolj razdrobljenega programa, kar so pokazale vmesne ocene programov Socrates in Leonardo da Vinci in javni posveti o možnostih nove generacije programov;
- potrebo po poenostavitvi in racionalizaciji zakonodajnih instrumentov Komisije z ustvarjanjem integriranega okvira, znotraj katerega se lahko financira vrsta najrazličnejših dejavnosti.

Preostanek tega memoranduma opisuje temeljna načela, osnovana na predlogih Komisije, pojasnjuje glavne značilnosti osnutka Odločbe ter načela subsidiarnosti in sorazmernosti.

---

¹ COM (2004) 156 konč.

² COM (2004) 101

2. PRIHODNJA POT

Preko svojih programov za izobraževanje in usposabljanje sega Unija neposredno do svojih državljanov – nobena druga dejavnost Skupnosti ne pride v stik tako neposredno s toliko ljudmi vsako leto . Ti programi podpirajo tudi posodobitev sistemov Unije za izobraževanje in usposabljanje ter spodbujajo posameznike k izboljšanju svojega strokovnega delovanja: celotni Uniji skratka pomagajo pri doseganju lizbonskih ciljev. Komisija zato predlaga naslednje spremembe trenutnih programov.

2.1. Integrirani program za izobraževanje in usposabljanje

Integrirani program bo vseboval štiri posebne programe: **Comenius** za dejavnosti splošnega izobraževanja v šolah do višje srednje ravni, **Erasmus** za izobraževanje in dejavnosti nadaljevalnega usposabljanja na višješolski ravni, **Leonardo da Vinci** za vse druge oblike poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter **Grundtvig** za izobraževanje odraslih. Poleg tega predlog vsebuje »transverzalni« program, ki vključuje štiri ključne dejavnosti, rešuje zgoraj navedena vprašanja politike ter postavlja določbe za učenje jezikov in dejavnosti, povezanih z ICT, ki jih posebni programi ne zajemajo, in bolj bistvene dejavnosti razširjanja, ter program **Jean Monnet** za podporo dejavnostim, povezanim z evropsko integracijo ter evropskimi ustanovami in združenji v izobraževanju in usposabljanju.

Integriran pristop je na eni strani zasnovan za ohranjanje kontinuitete s preteklimi izkušnjami, torej z arhitekturo, ki temelji na glavnih tipih izobraževanja in usposabljanja, ki jih je mogoče najti v vseh državah članicah, in ohranjanjem imen obstoječih programov, ter na drugi strani za povečevanje skladnosti in sinergije med vsemi njegovimi sestavnimi deli, kar omogoča učinkovitejšo podporo večjemu in bolj prilagodljivemu obsegu dejavnosti. Integrirani program je torej sestavljen iz skupnih dejavnosti in postopkov, ki zajemajo vse njegove dele, ter samostojnega odbora programov, ki zagotavlja celovitost.

2.2. Stvarnejši program

Učinkovitost in dodana vrednost evropskih programov sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja sta se izkazali že večkrat. Predstavljata način širjenja novosti in dobre prakse, ki bi sicer ostale znotraj državnih mej. Mobilnost ima očiten pozitiven učinek ne samo na vpletene posameznike, temveč tudi na ustanove, ki pri tem sodelujejo. Vrste evropskega sodelovanja, ki jih programi podpirajo, prispevajo k posodobitvi in izboljšanju sistemov za izobraževanje in usposabljanje po vsej Uniji.

V luči širokega soglasja o pomembnosti programov in novih izzivov, ki sledijo lizbonskim ciljem, Komisija meni, da bi moral biti cilj novega integriranega programa za izobraževanje in usposabljanje v primerjavi s predhodnimi bistveno povečanje obsežnosti in učinkovitosti.

Komisija je v luči sprememb obsežnosti, ki jih predlaga v podrobnejši finančni perspektivi za obdobje od 2007 do 2013, pregledala kvantificirane cilje, določene v prejšnjem Sporočilu. Ti cilji so naslednji:

- 1 od 20 šolarjev udeleženih v akciji Comenius od 2007 do 2013;
- 3 milijone študentov Erasmus do leta 2011;
- 150.000 namestitev Leonardo do leta 2013;
- 25.000 izmenjav Grundtvig do leta 2013;

Komisija meni, da so tako visoko zastavljeni cilji bistvenega pomena za to, da novi program postane primeren instrument za podporo oblikovanju najbolj konkurenčnega in dinamičnega gospodarstva, ki temelji na znanju, do leta 2010.

Proračunska sredstva bo treba nenehno večati; predlagani okvirni finančni znesek znaša 13.620 milijarde EUR za 7 let programa.

2.3. Preprostejši program

Med javnimi posvetovanji so države članice, nacionalne agencije in Komisija v svojem proračunskem poročilu izrazile zahteve po preprostejšem in prožnejšem programu. Pomembno je vedeti, da se bodo dejavnosti, ki jih podpira trenutni predlog, v nekaterih primerih nadaljevale do leta 2013 in da ne bodo vsi programi, odobreni tega leta, končani pred letom 2016. Predlagana Odločba zato vključuje samo tiste določbe o operativnih zadevah, ki morajo biti nujno podane v zakonodaji.

Za poenostavitev je potrebno več kot samo dober namen: potrebno je ustrezno zakonodajno okolje; kjer to ni ustrezno, je treba poskrbeti za zakonodajna odstopanja. V posebnih pogojih se to nanaša na specifična odstopanja od pravil za izvajanje finančne uredbe. Vodilno načelo je sorazmernost: upravne in računovodske zahteve morajo biti sorazmerne z velikostjo dodelitve. To pomeni nadaljnje premisleke, še posebej na naslednjih področjih:

- obsežnejša uporaba pavšalnih donacij in obsegov stroškov na enoto,
- uvajanje preprostejših obrazcev za vlogo in pogodb,
- razširitev sofinanciranja s prispevki v naravi in omejitev računovodskih obveznosti upravičencev v takšnih primerih,
- poenostavitev dokumentacije o finančnih in operativnih zmogljivostih upravičencev.

Te poenostavitve so predpogoj za uresničitev zastavljenih ciljev iz odločbe. Komisija bo zato pravočasno predstavila ustrezna odstopanja od finančnih uredb bodisi neposredno s spremembami pravil za uvajanje bodisi s spremembami trenutnega predloga tako, da bo ta zajel ciljna odstopanja posebej za ta program.

2.4. Bolj decentraliziran program

Komisija predlaga večje upravljanje dejavnosti na nacionalni ravni prek omrežja nacionalnih agencij. Njihove prednosti vključujejo razumevanje nacionalnega konteksta in prednostnih potreb ter sposobnosti ustvarjanja okolja, prijaznejšega uporabniku.

Komisija meni, da bi bilo morda ustrezno upravljanje dejavnosti prek nacionalnih agencij, če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

- Na osnovi pogostnosti poteka dejavnosti je mogoče vzpostaviti objektivno metodo za porazdelitev proračunskih sredstev med države članice.
- Dejavnosti so majhnega obsega ali namenjene posameznikom, tako da ne zahtevajo polne izbire na evropski ravni.
- Dejavnosti so namenjene potrebam, ki so značilne za posamezne države članice.

Osnutek odločbe zato predlaga upravljanje naslednjih dejavnosti prek nacionalnih agencij: mobilnost, partnerstvo majhnega obsega med ustanovami, prenos novih projektov v področje poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter nekatera dela na področju širjenja in izkoriščanja rezultatov. Načela za izbiranje načinov upravljanja, predlagana v programu, podrobneje pojasnjuje Poglavje 3 finančne izjave.

3. ZASNOVA PREDLOGA PROGRAMA

3.1. Naslov 1: Splošne določbe

Člena 1 in 2 opredeljujeta splošne in posebne cilje integriranega programa in posebnih programov, ki jih ta vsebuje. Ti so dopolnjeni z operativnimi cilji za vsak poseben program, opredeljen v vsakem poglavju naslova 2.

Člen 5 opredeljuje splošne dejavnosti, ki jih je mogoče najti v integriranem programu. To je ukrep, namenjen kar največji poenostavitvi in fleksibilnosti. Priloga pojasnjuje, katere dejavnosti bo upravljala Komisija in katere nacionalne agencije.

Člen 6 opredeljuje naloge Komisije in držav članic, predvsem v povezavi z ustanavljanjem in delovanjem nacionalnih agencij v luči zahtev finančne uredbe.

Člen 7 dovoljuje širjenje sodelovanja v programu na Švico in države zahodnega Balkana.

Člen 10 vzpostavlja odbor za integrirani program, ki se bo sestajal v različnih zasedbah glede na predmet razprave. Komisija predvideva pet ločenih zasedb: eno, namenjeno celotnemu integriranemu programu, transverzalnemu programu in programu Jean Monnet, in štiri za programe Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in Grundtvig. Člen 9 navaja, da bi morala biti vloga odbora, v skladu s predlagano komitološko Odločbo, v postopku izbiranja osredotočena na postopek, kriterije in proračun, ne pa na izbiranje posameznih projektov.

Člen 15 določa sredstva financiranja v znesku 13.620 milijarde EUR. Podrobnosti so navedene v Poglavju B.8 Priloge. Najnižje zneske, navedene v Prilogi, lahko Komisija s soglasjem odbora, ki sodeluje v postopku upravljanja, spremeni. Ta člen dovoljuje tudi porabo največ 1 % sredstev za podporo sodelovanju partnerjev iz drugih držav, ki v partnerstvu ne sodelujejo pri projektih in oblikovanju mrež v okviru programa.

3.2. Naslov 2, poglavja od 1 do 4: programi Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in Grundtvig

Štirje sektorski programi – Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in Grundtvig – so vsi enako zasnovani.

Porazdelitev dejavnosti med štiri sektorske programe se delno razlikuje od trenutnih programov; najpomembnejša sprememba je prenos poklicnega visokošolskega izobraževanja s programa Leonardo na program Erasmus.

Odločba za vsakega od štirih programov določa, katere od splošnih dejavnosti iz člena 5 bodo na voljo, in podaja primere glavnih oblik dejavnosti v okviru posebnih programov. V zakonodajno besedilo so vključene le najnujnejše podrobnosti, načini izvajanja splošnih dejavnosti vsakega programa, opisanega v Odločbi, pa niso izključni, kar po potrebi dovoljuje razvijanje drugih načinov v posvetovanju z Odborom.

Vse dejavnosti vključujejo možnost uvajanja jezikov in novih tehnologij. Dejavnosti programa Comenius vključujejo medsebojno šolsko sodelovanje, ki ga podpira program eLearning. Dejavnosti programa Erasmus, ki obsegajo nadaljnje poklicno usposabljanje, vključujejo delovanje študentov visokošolskega izobraževanja v podjetjih (prej v programu Leonardo da Vinci) in predvidevajo posebne ureditve za mobilnost študentov programov Joint Masters.

V programu Leonardo da Vinci so bile njegove dejavnosti na osnovi rezultatov vmesnega ocenjevanja ponovno vzpostavljene. Projekti bodo po večini upravljani prek nacionalnih agencij, osredotočeni pa bodo predvsem na prenos novosti iz drugih držav. Dejavnosti novega partnerstva bodo sestavljene iz majhnih projektov, ki organizacijam za usposabljanje omogočajo sodelovanje na področju tem skupnega interesa. Dejavnost omrežij, ki na evropski ravni podpira razmislek o ključnih težavah na področju poklicnega usposabljanja, je bila bistveno okrepljena.

V programu Grundtvig so na voljo nove dejavnosti za podpiranje mobilnosti odraslih, ki se izobražujejo, za izmenjave osebja in evropske pomočniške dejavnosti poleg podpiranja mobilnosti odraslih vzgojiteljev (dejavnost Socrates, ki je trenutna dejavnost programa Grundtvig, je bila omejena predvsem na slednje).

3.3. Naslov 2, poglavje 5: Transverzalni program

Transverzalni program je ena od večjih novosti v integriranem programu. Skupnosti ponuja učinkovitejši instrument za opravljanje dejavnosti, ki segajo na dva ali več »tradicionalnih« področij dejavnosti, predvsem sektorskih programov.

Transverzalni program je razdeljen na štiri ključne dejavnosti:

Prva ključna dejavnost je v trenutnem predlogu programa sorazmerno nova,, osredotočena predvsem na razvoj politike. Vključuje številne obstoječe dejavnosti, npr. Arion, obisk Cedefop-a, omrežje Eurydice itd. in jih učinkoviteje usmerja na politične zadeve splošne pomembnosti za Skupnost. Dodaja nove projekte, omrežja ter dejavnosti opazovanja in analize, ki Uniji omogočajo razumevanje, kaj se od nje pričakuje v političnem smislu

Druga ključna dejavnost dopolnjuje »poglavitno« jezиковno dejavnost v sektorskih programih. Transverzalna dejavnost je tako kot večstranski projekti potrebna za razvoj gradiva za učenje jezikov in preizkusnih orodij, omrežij ključnih akterjev, večjezičnih spletnih portalov in kampanj za osveščanje javnosti.

Tretja ključna dejavnost je osredotočena na poskuse s posploševanjem novih pristopov poučevanja in učenja (e-učenje) glede na novo pedagogiko, storitve, tehnologijo in okolščine.

Četrta ključna dejavnost je nova dejavnost, osredotočena na izkoriščanje in prenašanje rezultatov dobrih projektov v sisteme za poučevanje in poklicno usposabljanje na ravni Skupnosti, narodov, regij in sektorjev. Projekte lahko vodi Komisija ali nacionalne agencije.

3.4. Naslov 2, poglavje 6: program Jean Monnet

Program Jean Monnet je namenjen akademskemu področju evropske integracije in podpori, ki je potrebna za ustanove in združenja, dejavna na področju izobraževanja in usposabljanja na evropski ravni.

Seznam ustanov, ki jih Komisija predlaga za neposredno podporo tega programa, je omejen na štiri ustanove, ki so vključene v obstoječi akcijski program Skupnosti za spodbujanje organov, ki delujejo na evropski ravni, in podpori posebnih dejavnosti na področju izobraževanja in usposabljanja. Vsem štirim ustanovam se lahko podelijo dovoljenja za delovanje pod pogojem, da so izpolnjene vse zahteve Finančne uredbe. Kot je natančno opredeljeno v členih 2(3)(c) in 42(3) tega predloga, je oblikovanje teh štirih upravičencev izvedeno brez poseganja v podporo drugih ustanov, kot so priznana središča odličnosti na evropski ravni, ki si na osnovi te dejavnosti ob odzivu na razpise za predloge lahko prav tako pridobijo dovoljenje za delovanje. Takšne ustanove lahko prav tako sodelujejo v drugih pomembnih delih integriranega programa in programa Erasmus Mundus pod pogojem, da izpolnjujejo vse zahteve, ki se nanašajo na te dejavnosti, vključno s postopkom izbora. Z razpisi za predloge želi Komisija med drugim podpreti razvoj ključnih ustanov in združenj, dejavnih na evropski ravni, vključno s tistimi s podobnimi značilnostmi kot jih imajo opisani upravičenci, da bi tako zasnovali mreže središč evropske odličnosti v Uniji.

3.5. Finančna in upravna priloga

Točki A in B1 priloge se osredotočata na razlikovanje med postopki dejavnosti nacionalnih agencij (tistih dejavnosti, ki jih upravljajo nacionalne agencije) in postopki dejavnosti Komisije (tistih, ki jih neposredno upravlja Komisija ali pooblaščen izvršna agencija, ki ji je zaupan del nalog pri upravljanju programa v skladu s členom 54 Finančne uredbe³).

Odločba predvideva dve vrsti postopkov nacionalnih agencij. Prvi, ki se trenutno nanašajo na vse decentralizirane dejavnosti v programu Socrates in dejavnosti mobilnosti programa Leonardo da Vinci, bodo tudi v prihodnje najbolj razširjena. Nacionalnim agencijam omogočajo izbiro upravičencev in podeljevanje dovoljenj ustanovam izključno v njihovih državah za izključno uporabo, namenjeno tem

---

³ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL L 248, 16.9.2002, str. 1).

ustanovam. Drugi, zasnovani kot nadomestilo trenutnega »Postopka B« v programu Leonardo da Vinci, omogoča nacionalnim agencijam izbiro popolnoma nadnacionalnih ali večstranskih projektov ter financiranje udeležbe zadevnih partnerjev prek koordinatorja, ki so predmet odločbe Komisije na osnovi kratkega seznama projektov, ki ga predloži agencija.

Točki B2 in B11 priloge se nanašata na podrobne finančne določbe, tehnično pomoč in ukrepe za preprečevanje goljufij.

4. SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

Kar zadeva subsidiarnost, se novi program, kot tudi v prejšnjih generacijah dejavnosti Skupnosti, osredotoča na spodbujanje in optimizacijo sodelovanja med državami članicami na vseh področjih vseživljenjskega učenja. Ne skuša posegati v sestavo in vsebino sistemov za izobraževanje in usposabljanje, ampak se osredotoča na področje, kjer je mogoče ustvariti evropsko dodano vrednost.

Kar zadeva sorazmernost, je predlog zasnovan tako, da bi se doseglo kar se da največjo poenostavitev – ne samo s stališča dejavnosti, ampak tudi s stališča ustrezne finančnih in postopkovnih zaščitnih ukrepov.

Predlog

SKLEP EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o celostnem programu dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti členov 149(4) in 150(4),

ob upoštevanju predloga Komisije⁴,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁵,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁶,

v skladu s postopkom iz člena 251 Pogodbe⁷,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Odločba Sveta 382/1999⁸ je vzpostavila drugo fazo delovnega programa poklicnega usposabljanja Skupnosti »Leonardo da Vinci«.
- (2) Odločba 253/2000/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁹ je vzpostavila drugo fazo akcijskega programa Skupnosti na področju izobraževanja »Socrates«.
- (3) Odločba 2318/2003/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰ je ustanovila večletni program za učinkovito integracijo informacijskih ter komunikacijskih tehnologij (ICT) v izobraževalnih sistemih in sistemih za usposabljanje v Evropi (program eLearning).
- (4) Odločba 791/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹¹ je vzpostavila akcijski program Skupnosti za spodbujanje organov, ki delujejo na evropski ravni na področju izobraževanja in usposabljanja, in podpora posebnih dejavnosti na tem področju.
- (5) Odločba xxx/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹² je vzpostavila enoten okvir za preglednost usposobljenosti in sposobnosti (Europass).

---

⁴ UL C , , str. .

⁵ UL C , , str. .

⁶ UL C , , str. .

⁷ UL C , , str. .

⁸ UL L 146, 11.6.1999, str. 8. Odločba, kakor je bil nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

⁹ UL L 28, 3.2.2000, str. 1. Odločba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Odločbo 786/2004/ES (UL L 138, 30.4.2004, str. 7).

¹⁰ UL L 345, 31.12.2003, str. 9.

¹¹ UL L 138, 30.4.2004, str. 8.

- (6) Bolonjska deklaracija, ki so jo 19. junija 1999 podpisali ministri za šolstvo devetindvajsetih evropskih držav, je vzpostavila medvladni postopek, namenjen nastanku »Evropskega visokošolskega območja« do leta 2010, kar zahteva podporo na ravni Skupnosti.
- (7) Evropski Svet je 23. in 24. marca 2000 v Lizboni postavil strateški cilj postati najbolj konkurenčno in dinamično gospodarstvo na temelju znanja na svetu, sposobno trajnostnega gospodarskega razvoja, ki bo zagotavljalo več delovnih mest – ta bodo tudi boljša – ter večjo socialno kohezijo, Svet za izobraževanje pa povabil k splošnemu premisleku o dejanskih ciljih izobraževalnih sistemov, ki bodo osredotočeni na zadeve in prioritete skupnega pomena s spoštovanjem narodne raznolikosti.
- (8) 12. februarja 2001 je Svet sprejel poročilo o konkretnih ciljih sistemov izobraževanja in usposabljanja. 14. junija 2002 je sprejel natančen delovni program nadaljnjega izvajanja teh ciljev, ki zahtevajo podporo na ravni Skupnosti.
- (9) Na Evropskem svetu v Göteborgu 15. in 16. junija 2001 so se dogovorili o strategiji za trajnostni razvoj in lizbonskem postopku za zaposlovanje, gospodarski reformi in socialni koheziji pa dodali okoljsko dimenzijo.
- (10) Evropski Svet je 15. in 16. marca 2002 v Barceloni postavil cilj, v skladu s katerim bi sistemi izobraževanja in usposabljanja Evropske Unije do leta 2010 postali svetovna referenca kakovosti, ter pozval k izboljšanju osnovnih znanj, še posebej z učenjem vsaj dveh tujih jezikov od malih nog.
- (11) Sporočilo Komisije¹³ in Resolucija Sveta¹⁴ o vseživljenjskem učenju potrjujeta, da je vseživljenjsko učenje treba podkrepiti z dejanji in politikami, razvitimi znotraj okvirov programov Skupnosti za to področje.
- (12) Resolucija Sveta z dne 19. decembra 2002 o spodbujanju izboljšane evropskega sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja¹⁵ je vzpostavila postopek izboljšane evropskega sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki zahteva podporo na ravni Skupnosti. Kopenhagenska deklaracija, ki so jo 30. novembra sprejeli ministri za šolstvo enaintridesetih evropskih držav, je v ta postopek vključila socialne partnerje in države kandidatke.
- (13) Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu o znanjih in mobilnosti¹⁶ navaja nenehno potrebo po dejavnostih na evropski ravni za izboljšanje prepoznavanja stopenj izobraženosti in usposobljenosti.
- (14) Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za učenje jezikov in jezikovno raznolikost¹⁷ navaja postopke, ki jih je treba izvajati na evropski ravni v obdobju med 2004 in 2006; sporočilo zahteva nadaljevalne dejavnosti.

---

¹² UL ....

¹³ KOM (2001) 678 končna različica.

¹⁴ UL C 163, 9.7.2002, str. 1.

¹⁵ UL C 13, 9.7.2002, str. 1.

¹⁶ KOM (2002) 72.

¹⁷ KOM (2003) 449 končna različica.

- (15) Vmesna poročila vrednotenja obstoječih programov Socrates in Leonardo da Vinci ter javno posvetovanje o prihodnjih dejavnosti Skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja so razkrili močno in iz določenih vidikov rastočo potrebo po nadaljevanju sodelovanja in mobilnosti na teh področjih na evropski ravni. Poudarjena je bila pomembnost ustvarjanja tesnejših vezi med programi Skupnosti in razvojem politik v izobraževanju in usposabljanju, izražena je bila želja po takem oblikovanju dejavnosti Skupnosti, ki bi se lahko bolje odzivalo na paradigmo vseživljenjskega učenja, in želja po uporabniku prijaznejšem in prilagodljivem pristopu k izvajanju take dejavnosti.
- (16) Vključevanje podpore Skupnosti za nadnacionalno sodelovanje in mobilnost v izobraževanju ter usposabljanju v en program bi pomenilo pomembne prednosti, ki bi dopuščale večje sinergije med različnimi področji dejavnosti in omogočale večjo kapaciteto za podporo razvijanju vseživljenjskega učenja, pa tudi pregledne, usmerjene in učinkovite načine administracije.
- (17) Zato je treba ustanoviti Celostni program, ki bi prek vseživljenjskega učenja prispeval k razvoju Evropske Unije kot družbe z naprednim znanjem, s trajnostnim gospodarskim razvojem, več in boljšimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo.
- (18) Če naj specifičnosti sektorjev šol, visokega šolstva, poklicnega usposabljanja in izobraževanja odraslih ter potreba po dejavnosti Skupnosti temeljijo na posebej prirojenih ciljih, oblikah delovanja in organizacijski strukturi, je primerno ohraniti posamezne programe znotraj okvira Celostnega programa, ki so usmerjeni k posameznemu od teh štirih sektorjev, medtem pa kar najbolj povečajo preglednost in njihove skupne značilnosti.
- (19) V sporočilu »Grajenje skupne prihodnosti: Izzivi politike in proračuna razširjene Unije 2007 - 2013«¹⁸, je Komisija zastavila vrsto določenih ciljev, ki naj jih doseže nova generacija programov izobraževanja in usposabljanja Skupnosti, ki zahteva znatno povečanje mobilnosti in partnerskih dejavnosti.
- (20) Glede na dokazane koristi nadnacionalne mobilnosti za posameznike in sisteme izobraževanja in usposabljanja, visoke količine neizpolnjenih zahtev po mobilnosti v vseh sektorjih in pomembnosti mobilnosti v okviru lizbonskih ciljev je treba znatno povečati količino podpore za nadnacionalno mobilnost v vseh štirih sektorskih programih.
- (21) Zavoljo odzivanja na povečano potrebo po podpiranju dejavnosti na evropski ravni, ki naj dosežejo politične cilje, za načine podpiranja nadnacionalnih dejavnosti na področju jezikov in informacijskih ter komunikacijskih tehnologij in zaradi boljšega razširjanja in izkoriščanja rezultatov programa je primerno štiri programe dopolniti s transverzalnim programom.
- (22) Zaradi odzivanja na vse večjo potrebo po znanju in dialogu o postopku evropske integracije in njegovem razvoju je pomembno spodbujati odličnost poučevanja, raziskovanja in razmišljanja na tem področju s podpiranjem visokošolskih ustanov, ki

---

¹⁸ KOM (2004) 101, str 13 in 14.

se posvečajo študiju postopka evropske integracije, evropskih združenj na področju izobraževanja in usposabljanja ter dejavnosti Jean Monnet.

- (23) Treba je omogočati zadostno prilagodljivost v navajanju te Odločbe, da bodo mogoči ustrezni popravki dejavnosti Celostnega programa zaradi prilagajanja spreminjajočim se potrebam obdobja 2007 do 2013 in zaradi odpravljanja neprimernih podrobnosti predhodnih stopenj programov Socrates in Leonardo da Vinci.
- (24) Skupnost mora v vseh svojih dejavnostih odpraviti neenakosti in spodbujati enakost med moškimi in ženskami, kakor nalaga člen 3 Pogodbe.
- (25) V skladu s členom 151 Pogodbe Skupnost pri svoji dejavnosti na podlagi določb te Pogodbe upošteva kulturne vidike, zlasti zaradi spoštovanja in spodbujanja raznolikosti svojih kultur.
- (26) Treba je spodbujati aktivno državljanstvo in se boriti proti izključevanju v vseh oblikah, vključno z rasizmom in ksenofobijo.
- (27) Na posebne potrebe po učenju za invalidne osebe se je treba aktivno odzivati.
- (28) Države kandidatke za članstvo v Evropski Uniji in države EFTE lahko sodelujejo v programih Skupnosti v skladu s sporazumi, ki jih bodo podpisale Skupnost in te države.
- (29) Evropski Svet je v Solunu 19. in 20. junija 2003 potrdil zaključke Sveta z dne 16. junija o zahodnem Balkanu, skupaj s Prilogo »Dnevni red v Thessalonikih o zahodnem Balkanu: evropski integraciji naproti«, ki nalaga, da morajo biti programi Skupnosti na voljo državam v postopku stabilizacije in pridružitve na temelju okvirnih sporazumov, ki jih podpišejo Skupnost in te države.
- (30) Skupnost in Švicarska konfederacija sta razglasili namero začetka pogajanj o sprejetju sporazumov na področjih skupnega interesa, kot so izobraževanje, usposabljanje in mladinski programi Skupnosti.
- (31) Celostni program je treba redno spremljati in vrednotiti ob sodelovanju med Komisijo in državami članicami, da lahko pride do prilagoditev, še posebej prioritete za izvajanje ukrepov. Vrednotenje mora obsegati zunanje vrednotenje, ki ga opravi neodvisni, nepristranski organ.
- (32) Resolucija 2000/2315 (INI) Evropskega parlamenta o izvajanju programa Socrates¹⁹ je pritegnila pozornost zaradi nesorazmerno zahtevnih postopkov za dodelitev dotacij v drugi fazi programa.
- (33) Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o Finančni Uredbi, ki velja za splošni proračun Evropskih Skupnosti²⁰ in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 z dne 23. decembra 2002, ki postavlja podrobna pravila za izvajanje Uredbe Sveta 1605/2002²¹, ki ščiti finančne interese Skupnosti, je treba uporabljati v

---

¹⁹ UL C 293 E, 28.2.2002, str. 103.

²⁰ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

²¹ UL L 357, 31.12.2002, str. 1.

skladu z načeli preprostosti ter doslednosti pri izbiri proračunskih instrumentov, omejevanjem števila primerov, kjer Skupnost ohrani neposredno odgovornost za njihovo izvajanje in upravljanje, in zahtevano sorazmernostjo med količino sredstev in administrativnim bremenom, ki ga predstavlja njihova uporaba.

- (34) Sprejeti je treba tudi ustrezne ukrepe za preprečevanje nepravilnosti in goljufije ter storiti vse potrebno za povračilo izgubljenih, napačno plačanih ali nepravilno porabljenih sredstev.
- (35) Ker ciljev predlagane dejavnosti v zvezi s prispevanjem evropskega sodelovanja h kakovostnemu izobraževanju in usposabljanju države članice ne morejo zadostno izpolnjevati, saj so za to potrebna večstranska partnerstva, nadnacionalna mobilnost in izmenjava podatkov znotraj celotne Skupnosti in jih je zaradi narave potrebnih dejavnosti in ukrepov lažje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe, ki so v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom proporcionalnosti, kot ga določa ta člen, ta odločba ne presega potrebnega za doseganje teh ciljev.
- (36) Odločba vzpostavlja finančni okvir za celotno obdobje programa, ki bo glavna točka sklicevanja za proračunski organ v smislu točke 33 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 6. maja 1999 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in izboljšanju proračunskega postopka²².
- (37) Ukrepe za izvajanje te Odločbe bi bilo treba sprejeti v skladu z Odločbo Sveta 1999/468/ES, z dne 28. junija 1999, o določitvi postopkov za uresničevanje izvedbenih pooblastil, podeljenih Komisiji²³ –

---

²² UL C 172, 18.6.1999, str. 1.

²³ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

SKLENILA:

NASLOVI

SPLOŠNE DOLOČBE

Poglavje I

Celostni program

Člen 1

Vzpostavitev Celostnega programa

1. Ta odločba vzpostavlja celostni program za dejavnosti Skupnosti na področju vseživljenjskega učenja, v nadaljnjem besedilu »Celostni program«.
2. Poglavitni cilj Celostnega programa je z vseživljenjskim učenjem prispevati k razvoju Skupnosti kot družbe z naprednim znanjem, trajnostnim razvojem, več in boljšimi službami in večjo socialno kohezijo, ob zagotavljanju zaščitene okolja za prihodnje generacije. Še posebej si prizadeva pospeševati izmenjavo, sodelovanje in mobilnost med sistemi izobraževanja in usposabljanja znotraj Skupnosti, tako da bi postali svetovna referenca znanja.
3. Celostni program vsebuje naslednje specifične cilje:
  - (a) prispevanje k razvoju kakovostnega vseživljenjskega učenja in spodbujanje novosti ter evropska razsežnost v sistemih in običajnih postopkih na tem področju;
  - (b) pomoč pri izboljšanju kakovosti, privlačnosti in dostopnosti priložnosti za vseživljenjsko učenje, ki je na voljo v državah članicah;
  - (c) okrepitev prispevka vseživljenjskega učenja k osebni izpolnitvi, socialni koheziji, aktivnemu državljanstvu, enakosti med spoloma in sodelovanju ljudi s posebnimi potrebami;
  - (d) pomoč pri spodbujanju izvirnosti, konkurenčnosti, možnosti zaposlitve in rasti podjetniškega duha;
  - (e) prispevanje k povečanemu sodelovanju ljudi vseh starosti v vseživljenjskem učenju;
  - (f) pospeševanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti;
  - (g) okrepitev vloge vseživljenjskega učenja pri ustvarjanju občutka evropskega državljanstva in okrepitvi strpnosti in spoštovanja drugih narodov in kultur;

- (h) spodbujanje sodelovanja pri zagotavljanju kakovosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja v Evropi;
  - (i) izkoriščanje rezultatov, inovativnih izdelkov in postopkov ter izmenjava dobre prakse na področjih, ki jih pokriva Celostni program.
4. V skladu z administrativnimi določbami Priloge bo Celostni program podpiral in dopolnjeval dejavnosti držav članic.
  5. Kot je določeno v členu 2, se bodo cilji celostnega programa izvajali po štirih sektorskih programih, enega transverzalnega programa in programa Jean Monet, v nadaljnjem besedilu »specifičnih programov«.
  6. Odločbo se bo izvajalo v obdobju med 1. januarjem 2007 in 31. decembrom 2013. Vendar pa se pripravljalni ukrepi, med drugim tudi sklepi Komisije v skladu s členom 9, lahko izvajajo od začetka veljave te odločbe.
  7. Določila te odločbe, ki se nanašajo na Celostni program, urejajo tudi specifične programe, za katere bodo veljala specifična določila.

Člen 2

Specifični programi

1. Sektorski programi bodo naslednji:
  - (a) program Comenius, ki bo pokrival potrebe po poučevanju in učenju vseh udeležencev predšolske ter šolske izobrazbe do konca srednje izobrazbe in ustanove in organizacije, ki izvajajo tako izobraževanje;
  - (b) program Erasmus, ki bo pokrival potrebe po poučevanju in učenju vseh udeležencev visokošolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja ter usposabljanja na ravni izobraževanja odraslih, ne glede na dolžino izobraževanja ali stopnjo usposobljenosti, in doktorske študije ter ustanove in organizacije, ki izvajajo tako izobraževanje;
  - (c) program Leonardo da Vinci, ki bo pokrival potrebe po poučevanju in učenju vseh udeležencev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, skupaj z začetnim in nadaljevalnim poklicnim usposabljanjem, ki ne vključuje visokošolskega izobraževanja in usposabljanja odraslih, ter ustanove in organizacije, ki izvajajo tako izobraževanje;
  - (d) program Grundtvig, ki bo pokrival potrebe po poučevanju in učenju vseh udeležencev izobraževanja odraslih ter vse ustanove in organizacije, ki izvajajo tako izobraževanje.
2. Transverzalni program bo zajemal štiri ključne dejavnosti:
  - (a) politiko sodelovanja v vseživljenjskem učenju znotraj Skupnosti;
  - (b) spodbujanje učenja jezikov;

- (c) razvijanje inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji;
  - (d) širjenje in izkoriščanje rezultatov dejavnosti, ki jih podpira program ter prejšnji sorodni programi, in izmenjava dobre prakse.
3. Program Jean Monnet bo podpiral ustanove in dejavnosti na področju evropske integracije. Obsegal bo tri ključne dejavnosti:
- (a) dejavnost Jean Monnet;
  - (b) urejanje dotacij v podporo določenim ustanovam, ki se ukvarjajo s temami evropske integracije;
  - (c) urejanje donacij v podporo drugim evropskim ustanovam in zvezam na področju izobraževanja in usposabljanja.
4. Kot dodatek k ciljem iz člena 1 bodo specifični programi vsebovali naslednje cilje:
- (a) program Comenius:
    - (i) razvijanje razumevanja med mladimi in izobraževalnim osebjem o pestrosti evropskih kultur in njeni vrednosti;
    - (ii) pomoč mladim pri pridobivanju osnovnih življenjskih znanj in sposobnosti, ki so potrebni za njihov osebni razvoj, za prihodnje zaposlovanje in za aktivno evropsko državljanstvo;
  - (b) program Erasmus:
    - (i) podpiranje pri uresničitvi evropskega visokošolskega območja;
    - (ii) spodbujanje prispevanja visokošolskega in nadaljevalnega poklicnega izobraževanja k postopku inovacije;
  - (c) program Leonardo da Vinci: pospeševanje prilagajanja spremembam trga dela in razvoju potreb po znanju;
  - (d) program Grundtvig:
    - (i) odzivanje na izobraževalne izzive starejšega dela evropskega prebivalstva;
    - (ii) pomoč odraslim pri iskanju alternativnih poti do izboljšanja znanja in sposobnosti;
  - (e) transverzalni program:
    - (i) spodbujanje evropskega sodelovanja na področjih, ki pokrivajo dva ali več sektorskih programov;
    - (ii) pospeševanje zблиževanja sistemov izobraževanja in usposabljanja držav članic;

- (f) program Jean Monnet:
- (i) spodbujanje dejavnosti poučevanja, raziskovanja in razmišljanja na področju študij evropske integracije;
  - (ii) podpiranje obstoja ustrezne vrste ustanov in združenj, ki se osredotočajo na teme, povezane z evropsko integracijo ter izobraževanjem in usposabljanjem z evropsko perspektivo.

Člen 3

Opredelitve

Za namene te Odločbe se uporabijo naslednje opredelitve:

1. »predšolski« pomeni organizirane izobraževalne dejavnosti pred začetkom obvezne osnovne šole;
2. »učenec« je oseba, ki je vključena v izobraževanje v šoli;
3. »šola« označuje vse vrste ustanov, ki ponujajo splošno (vrtec ali drugo predšolsko izobraževanje, osnovnošolsko ali srednješolsko), poklicno in strokovno izobrazbo ter – izjemoma, v sklopu ukrepov za spodbujanje učenja jezikov – nešolske ustanove, ki ponujajo vajeniško usposabljanje;
4. »učitelji/izobraževalno osebje« so osebe, ki so v sklopu dolžnosti neposredno vključene v postopke izobraževanja v državah članicah;
5. »študent« je oseba, ki je vpisana v visokošolsko ustanovo ne glede na področje študija, z namenom sledenja visokošolskim študijam in pridobitve naziva ali diplome, vključno s stopnjo doktorata;
6. »visokošolska ustanova« je:
  - (a) kakršna koli visokošolska ustanova, ki deluje v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso in omogoča kvalifikacije in diplome na tej ravni, ne glede na to, kako se take ustanove v državah članicah imenujejo;
  - (b) katera koli ustanova, ki izvaja nadaljevalno poklicno usposabljanje na ravneh 5 in 6 Mednarodne standardne klasifikacije (ISCED);
7. »Joint Masters« je oznaka za magistrsko izobraževanje, ki:
  - (a) vključuje vsaj tri visokošolske ustanove iz treh različnih držav članic;
  - (b) izvaja študijski program ki vključuje obdobje študija v vsaj dveh od teh treh ustanov;
  - (c) ima vgrajene mehanizme za priznavanje obdobja študija v partnerskih ustanovah, ki temeljijo na evropskem sistemu za prenašanje kreditnih točk oziroma so združljiva z njim;

- (d) se konča s podelitvijo skupnega, dvojnega ali večkratnega naziva od sodelujočih ustanov, ki ga priznavajo ali akreditirajo države članice;
8. »začetno poklicno usposabljanje« označuje katero koli obliko začetnega poklicnega usposabljanja, naj gre za strokovno in poklicno poučevanje, vajeništvo ter k poklicnemu usmerjeno izobraževanje, ki prispeva k doseganju poklicne kvalifikacije, ki jo priznavajo ustrezni organi države članice, v kateri je pridobljena;
  9. »nadaljevalno poklicno usposabljanje« je kakršno koli poklicno usposabljanje, ki se ga udeleži oseba znotraj Skupnosti v delovni karieri;
  10. »izobraževanje odraslih« označuje vse oblike nepoklicnega učenja odraslih – formalne, neformalne ali informalne narave;
  11. »študijski obisk« je kratkotrajen obisk, namenjen študiju posebnega vidika vseživljenjskega učenja v drugi državi članici in izmenjavi dobre prakse ali učenju nove metodologije ali znanja;
  12. »mobilnost« je selitev v drugo državo zaradi študija, delovnih izkušenj, drugih dejavnosti učenja ali poučevanja ali sorodnih administrativnih dejavnosti, ustrezno podprta s pripravami v jeziku gostitelja;
  13. »praksa« pomeni bivanje v podjetju ali organizaciji v drugi državi članici, ustrezno podprto s pripravami v jeziku gostitelja, da bi se tako pridobilo specifično znanje ali izboljšanje razumevanja ekonomske in socialne kulture zadevne države;
  14. »enostranski« pomeni eno ustanovo;
  15. »dvostranski« pomeni partnerje iz dveh držav članic;
  16. »večstranski« pomeni partnerje iz vsaj treh držav članic. Komisija ima lahko združenja ali druge organe, v katerih so člani iz vsaj treh držav članic, za večstranske;
  17. »partnerstvo« je dvostranski ali večstranski sporazum skupine ustanov ali organizacij iz različnih držav članic o izvajanju skupnih evropskih dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja;
  18. »omrežje« je formalno ali neformalno združenje organov, ki delujejo znotraj določenega področja, discipline ali sektorja vseživljenjskega učenja;
  19. »projekt« je skupna dejavnost, pri kateri sodelujejo formalna ali neformalna združenja organizacij ali institucij;
  20. »koordinator projekta« je organizacija ali institucija, ki je zadolžena za izvajanje projekta večstranskega združenja, ki s Komisijo podpiše sporazum o dotaciji;
  21. »projektni partnerji« so organizacije ali ustanove, razen koordinatorja, ki sestavljajo večstransko združenje;

22. »podjetje« je podjetje v javnem ali zasebnem sektorju ne glede na velikost, pravni status ali ekonomski sektor, v katerem delujejo, in vse vrste ekonomskih dejavnosti, skupaj s socialno ekonomijo;
23. »socialni partnerji« so – na nacionalni ravni – organizacije delodajalcev in delavcev, ki delujejo v skladu z nacionalnimi zakoni in/ali praksami, na ravni Skupnosti pa so to organizacije delodajalcev in delavcev, ki se socialnega dialoga udeležujejo na ravni Skupnosti;
24. »ponudnik učenja« je vsaka ustanova ali organizacija, ki ponuja vseživljenjsko učenje v skladu s celostnim programom ali znotraj meja specifičnih programov tega programa;
25. »usmerjanje in svetovanje« pomeni širok spekter dejavnosti, npr. obveščanje, oceno, usmeritev in svetovanje v pomoč učencem pri odločitvah v zvezi s programi izobraževanja in usposabljanja oziroma zaposlitvenimi možnostmi;
26. »širjenje in izkoriščanje rezultatov« so dejavnosti, ki zagotavljajo rezultatom Celostnega programa in njegovim predhodnikom ustrezno priznanje, prikazovanje in izvajanje;
27. »vseživljenjsko učenje« je vsa splošna izobrazba, poklicno izobraževanje in usposabljanje, neformalno izobraževanje in informalno učenje v življenju, ki izboljša znanje, veščine in sposobnosti znotraj osebnega, civilnega, družbenega in/ali zaposlitvenega področja. Vključuje izvajanje storitev svetovanja in usmerjanja.

Člen 4

Dostop do celostnega programa

Celostni program je še posebej namenjen:

- (a) učencem, študentom, pripravnikom in odraslim učencem;
- (b) osebju, ki je del katerega koli vidika vseživljenjskega učenja;
- (c) osebam na trgu dela;
- (d) ponudnikom učenja;
- (e) osebam in organom, zadolženim za sisteme in politike katerega koli vidika vseživljenjskega učenja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;
- (f) podjetjem, socialnim partnerjem in njihovim organizacijam na vseh ravneh, tudi trgovinskim organizacijam in gospodarskim zbornicam;
- (g) organom, ki nudijo storitve usmerjanja, svetovanja in obveščanja v zvezi s katerim koli vidikom vseživljenjskega učenja;
- (h) združenjem, ki delujejo na področju vseživljenjskega učenja, skupaj z združenji študentov, pripravnikov, učencev, staršev in odraslih učencev;

- (i) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo z vseživljenjskim učenjem;
- (j) nepridobitnim organizacijam, prostovoljnimi organom in nevladnim organizacijam (NVO-jem).

Člen 5

Aktivnosti Skupnosti

1. Celostni program bo podpiral naslednje aktivnosti:
  - (a) mobilnost oseb v vseživljenjskem učenju v Evropi;
  - (b) dvostranska in večstranska partnerstva;
  - (c) večstranske projekte, namenjene izboljšanju nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja;
  - (d) enostranske in nacionalne projekte;
  - (e) večstranske projekte in omrežja;
  - (f) opazovanje in analizo politik ter sistemov na področju vseživljenjskega učenja, vzpostavitev referenčnih materialov, del katerih bodo tudi raziskave, statistični podatki, analize in pokazatelji, dejanja v podporo preglednosti in priznavanju kvalifikacij ter predhodnega učenja, in dejanja v podporo sodelovanja pri zagotavljanju kakovosti;
  - (g) operiranje z dotacijami, ki podpirajo nekatere operativne in administrativne stroške organizacij, ki so dejavne na področju, ki ga pokriva Celostni program.
  - (h) druge pobude, ki se skladajo s cilji Celostnega programa (»Spremljevalni ukrepi«).
2. Podpora skupnosti je lahko podeljena za pripravljalne obiske za katere koli dejavnosti tega člena.
3. Komisija lahko organizira seminarje, konference ali sestanke, ki olajšujejo izvajanje Celostnega programa, in se loti ustreznih dejavnosti obveščanja, objavljanja in razširjanja, pa tudi programov nadziranja in ovrednotenja.
4. Dejanja v tem členu se lahko izvajajo prek razpisov za predloge, javnih razpisov ali pa neposredno s strani Komisije.

Člen 6

Naloge Komisije in držav članic

1. Komisija mora zagotoviti izvajanje dejavnosti Skupnosti iz Celostnega programa.
2. Države članice morajo

- (a) narediti vse potrebno, da bi zagotovile učinkovito izvajanje Celostnega programa na ravni držav članic, in upoštevati vse stranke, ki so povezane s katerim koli vidikom vseživljenjskega učenja v skladu z nacionalno prakso;
- (b) ustanoviti ali določiti in nadzirati ustrezno strukturo za usklajeno upravljanje izvajanja dejavnosti Celostnega programa na ravni države članice (nacionalnih agencij), skupaj z upravljanjem proračuna, v skladu z določili člena 54(2)(c) Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002²⁴ in določili člena 38 Uredbe Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002²⁵, v skladu z naslednjimi merili:
  - (i) organizacija, ki je ustanovljena ali določena kot nacionalna agencija, mora biti pravna oseba, ki jo urejajo zakoni zadevne države članice. Ministrstvo ne more biti določeno kot nacionalna agencija;
  - (ii) nacionalne agencije morajo imeti zadostno število osebja z ustreznimi strokovnimi in jezikovnimi znanji, ki so potrebna za delo v okolju mednarodnega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja;
  - (iii) imeti morajo ustrezno infrastrukturo, kar še posebej velja za informatiko in komunikacije;
  - (iv) delovati morajo v upravnem okviru, ki jim omogoča zadovoljivo izvajanje nalog in izogibanje konfliktom interesov;
  - (v) morajo imeti možnost, da uporabijo postavljena pravila finančnega upravljanja in pogodbene pogoje na ravni Skupnosti;
  - (vi) dati morajo ustrezna finančna jamstva, ki jih po možnosti izda javna oblast, njihove upravljaljske zmožljivosti pa morajo ustrezati ravni sredstev Skupnosti, katerih upravljanje bodo izvajali;
- (c) prevzeti morajo odgovornost za pravilno upravljanje s strani nacionalnih agencij iz zgornjega pododstavka (b) s sredstvi, prenesenimi nacionalnim agencijam v podporo projektom, še posebej pa morajo nacionalne agencije spoštovati načela preglednosti, enakost ravnanja in izogibanje dvojnemu financiranju z drugimi sredstvi Skupnosti, in obvezo o spremljanju projektov in povračilo sredstev, ki jih morajo vrniti upravičenci;
- (d) storiti morajo vse potrebno za zagotovitev revizijskega in finančnega nadzora nacionalnih agencij iz pododstavka (b) zgoraj ter še posebej:
  - (i) pred začetkom delovanja nacionalne agencije mora ta Komisiji predložiti potrebna zagotovila o obstoju, ustreznosti in pravilnem delovanju agencije, v skladu s pravili dobrega finančnega poslovanja, uporabljenimi postopki, nadzornimi sistemi, računovodskimi sistemi in postopki javnih naročil in dodeljevanjem dotacij;

---

²⁴ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

²⁵ UL L 357, 3.2.2000, str. 1.

- (ii) Komisiji vsako leto predložiti izjavo o zanesljivosti finančnih sistemov in postopkov nacionalnih agencij ter poštenih izkazov stanj;
  - (e) v primeru nepravilnosti, malomarnosti ali goljufije v zvezi z nacionalno strukturo, ki je bila ustanovljena ali določena v pododstavku (b) zgoraj, in kjer se lahko Komisija pritoži čez nacionalno agencijo, je agencija odgovorna za sredstva, ki niso v celoti povrnjena;
  - (f) na zahtevo Komisije določiti ponudnike učenja ali vrste ponudnikov učenja, ki bodo imeli pravico do udeležbe v določenih področjih Celostnega programa;
  - (g) sprejeti vse ustrezne ukrepe, ki bi zagotovili umik pravnih in administrativnih ovir za pravilno delovanje Celostnega programa;
  - (h) zagotoviti, da se morebitne sinergije z drugimi programi Skupnosti ter finančnimi instrumenti in drugimi ustreznimi programi, ki potekajo v zadevni državi članici, izvajajo na ravni države članice.
3. Komisija mora v sodelovanju z državami članicami zagotoviti
- (a) prehod med dejavnostmi, ki se izvajajo znotraj konteksta predhodnih programov na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, in dejavnostmi, ki se bodo izvajale v okviru Celostnega programa;
  - (b) ustrezno zaščito finančnih interesov Skupnosti, še posebej z uvajanjem učinkovitih, sorazmernih in odvratilnih ukrepov ter administrativnih pregledov in kazni;
  - (c) primerne podatke, oglaševanje in spremljanje dejavnosti, ki jih podpira Celostni program.

Člen 7

Sodelovanje tretjih držav

1. Celostni program je odprt za:
- (a) države EFTE, ki so članice EGP-ja, v skladu s pogoji sporazuma EGP;
  - (b) Turčijo in države kandidatke centralne in vzhodne Evrope, ki imajo koristi od predpristopne strategije, v skladu s splošnimi principi in splošnimi pogoji in določili za sodelovanje teh držav v programih Skupnosti, ki so ustanovljeni z ustreznim Okvirnim sporazumom in z odločbami pridružitvenega sveta;
  - (c) države zahodnega Balkana, v skladu z določili, ki bodo za te države določena po ustanovitvi okvirnih sporazumov, ki urejajo njihovo sodelovanje v programih Skupnosti;
  - (d) Švicarsko konfederacijo, na temeljih dvostranskega sporazuma, ki bo sklenjen s to državo.

2. Ključna dejavnost 1 programa Jean Monnet iz člena 2(3)(a) bo prav tako odprta za ustanove visokega izobraževanja v kateri koli tretji državi.
3. Tretje države, ki bodo sodelovale v Celostnem programu, bodo podvržene vsem obveznostim in bodo morale izpolnjevati vse naloge te Odločbe v zvezi z državami članicami.

Člen 8

Mednarodno sodelovanje

V skladu s Celostnim programom in členom 9 lahko Komisija sodeluje s tretjimi državami ter ustreznimi mednarodnimi organizacijami, še posebej Svetom Evrope, Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Organizacijo združenih narodov za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO).

Poglavje II

Izvajanje Celostnega programa

Člen 9

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje Celostnega programa v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu s postopkom upravljanja iz člena 10(2):
  - (a) letni delovni načrt;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med Specifičnimi programi;
  - (c) sporazume za zagotavljanje notranje doslednosti znotraj Celostnega programa;
  - (d) sporazume za nadziranje in ovrednotenje Celostnega programa in za razširjanje in prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje vseh zadev v naslovu I, razen tistih, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Člen 10

Odbor

1. Komisiji bo pomagal odbor, v nadaljnjem besedilu »Odbor«.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Odločbe 1999/468/ES ob upoštevanju določb člena 8 Odločbe.

Obdobje iz člena 4(3) Odločbe 1999/468/ES je določeno na dva meseca.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 3 in 7 Odločbe 1999/468/ES ob upoštevanju določil člena 8 Odločbe.
4. Odbor sprejme svoj poslovnik.
5. Držav članic ne smejo zastopati osebe, zaposlene v nacionalnih agencijah iz člena 6(2)(b) ali pa so operativno odgovorne za te agencije.

Člen 11

Socialni partnerji

1. V postopku posvetovanja z Odborom o kateri koli zadevi v zvezi z uporabo te Odločbe o poklicnem izobraževanju in usposabljanju lahko predstavniki socialnih partnerjev, ki jih na temelju predlogov evropskih socialnih partnerjev imenuje

Komisija, sodelujejo pri delu Odbora kot opazovalci. Število takih opazovalcev je enako številu predstavnikov držav članic.

2. Ti opazovalci imajo pravico zahtevati, da se njihovo mnenje zabeleži v zapisniku sestanka Odbora.

Člen 12

Horizontalna vprašanja

Pri izvajanju Celostnega programa se ustrezno upošteva zagotovila, da v celoti prispeva k širjenju horizontalnih politik Skupnosti, še posebej:

- (a) s spodbujanjem zavedanja pomembnosti kulturne raznolikosti in večkulturnosti znotraj Evrope, pa tudi potreb po premagovanju rasizma in ksenofobije;
- (b) s predvidevanjem rešitev za učence s posebnimi potrebami in še posebej s pomočjo pri spodbujanju njihove integracije v ustaljene postopke izobraževanja in usposabljanja;
- (c) s spodbujanjem zavesti o pomembnosti prispevanja k trajnostnemu gospodarskemu razvoju;
- (d) s spodbujanjem enakosti med spoloma in prispevanju k odpravljanju vseh oblik diskriminacije na podlagi spola, rasnega ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.

Člen 13

Skupni ukrepi

Kot del postopka gradnje Evrope znanja so lahko dejavnosti, ki jih podpira Celostni program, izvajane v skladu s postopki iz člena 10(2) skupaj s sorodnimi programi in dejavnostmi Skupnosti, še posebej tistimi na področjih kulture, medijev, mladine, raziskav in razvoja, zaposlovanja, podjetništva, okolja ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

Člen 14

Doslednost in združljivost

1. Komisija ob sodelovanju držav članic zagotavlja skupno doslednost in združljivost z ostalimi ustreznimi politikami Skupnosti, instrumenti in dejavnostmi, še posebej z Evropskim socialnim skladom, z dejavnostmi Okvirnega programa Skupnosti na področju človeških virov in mobilnosti ter raziskav in razvoja, ter s statističnim programom Skupnosti. Komisija zagotavlja učinkovito povezavo med Celostnim programom in programi in dejavnostmi na področju izobraževanja in usposabljanja, ki se izvaja v okviru predpristopnih instrumentov Skupnosti, drugih sodelovanj s tretjimi državami in pristojnih mednarodnih organizacij.

2. Komisija Odbor redno obvešča o drugih ustreznih pobudah Skupnosti na področju vseživljenjskega učenja, med drugim tudi o sodelovanju s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami.
3. Pri izvajanju dejavnosti Celostnega programa Komisija in države članice upoštevajo prioritete smernic zaposlovanja, ki jih je sprejel Svet kot del usklajene zaposlitvene strategije.
4. V partnerstvu z evropskimi socialnimi partnerji si Komisija prizadeva za razvoj ustreznega usklajevanja Celostnega programa in socialnega dialoga na ravni Skupnosti, vključno s sektorskimi ravnmi.
5. Pri izvajanju Celostnega programa Komisija zagotovi ustrezno pomoč evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop-a) na področjih v zvezi z njegovo pristojnostjo in v skladu s sporazumi iz Odločbe (EGS) št. 337/75 Sveta²⁶. Kjer je to primerno, lahko Komisija prav tako zagotovi podporo evropske izobraževalne fundacije v okviru mandata in v skladu s sporazumi iz Odločbe Sveta (EGS) št. 1360/90²⁷.
6. Komisija Svetovalni odbor za poklicno usposabljanje redno obvešča o ustreznem napredku znotraj programa Leonardo da Vinci.

---

²⁶ UL L 39, 13.2.1975, str. 1.

²⁷ UL L 131, 3.2.2000, str. 1.

Poglavje III

Finančne določbe – Vrednotenje

Člen 15

Financiranje

1. Finančni okvir za izvajanje Celostnega programa je določen v obsegu 13.620 milijonov EUR. Iz te vsote se dodelijo zneski za programe Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in Grundtvig, ne smejo pa biti nižji, kot je določeno v točki B. 8 Priloge. Te zneske lahko Komisija spremeni v skladu s postopki iz člena 10(2).
2. Največ 1 % proračuna Celostnega programa je lahko namenjeno podpori sodelovanja v dejavnostih sodelovanja v partnerstvu, projektih in omrežjih, ki so organizirane pod okriljem Celostnega programa s strani partnerjev iz tretjih držav, ki ne sodelujejo v Celostnem programu v skladu z določili člena 7.
3. Dodeljena proračunska sredstva odobri pooblaščen organ za izvajanje proračuna v okviru finančne perspektive.

Člen 16

Spremljanje in vrednotenje

1. Komisija redno spremlja Celostni program in sodelovanje med državami članicami. Spremljanje vsebuje poročila iz odstavka 4 in specifične dejavnosti.
2. Komisija organizira redna neodvisna zunanja vrednotenja Celostnega programa.
3. Države članice Komisiji do 30. junija 2010 in 30. junija 2015 oddajo poročila o izvajanju in vplivih Celostnega programa.
4. Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij odda:
  - (a) vmesno poročilo o vrednotenju doseženih rezultatov in o kvalitativnih in kvantitativnih vidikih izvajanja Celostnega programa do 31. marca 2011,
  - (b) sporočilo o nadaljnjem poteku Celostnega programa do 31. decembra 2011,
  - (c) poročilo o naknadnem vrednotenju do 31. marca 2016.

NASLOV II

SPECIFIČNI PROGRAMI

Poglavje I

Program Comenius:

Člen 17

Dostop do programa Comenius

Znotraj okvira Celostnega programa je program Comenius namenjen:

- (a) učencem predšolske in šolske izobrazbe do konca srednje izobrazbe;
- (b) šolam, ki jih določijo države članice;
- (c) učiteljskemu, podpornemu in administrativnemu osebju teh šol;
- (d) združenjem in predstavnikom udeleženi v šolski izobrazbi;
- (e) javnim in zasebnim organizacijam, ki so odgovorne za organiziranje in izvajanje izobraževanja na lokalnih, regionalnih in nacionalnih ravneh;
- (f) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo z vseživljenjskim učenjem;
- (g) visokošolskim ustanovam.

Člen 18

Operativni cilji

Kot dodatek ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji programa Comenius:

- (a) povečanje količine in izboljšanje kakovosti izmenjav učencev in učiteljskega osebja v različnih državah članicah;
- (b) povečanje količine in izboljšanje kakovosti partnerstev med šolami v različnih državah članicah, tako da bi vsaj en učenec od dvajsetih bil vključen v skupne izobraževalne dejavnosti v obdobju programa;
- (c) spodbujanje učenja drugega tujega jezika;
- (d) okrepitev kakovosti in evropsko razsežnost usposabljanja učiteljev;
- (e) izboljšanje pedagoških pristopov in upravljanja šol.

Člen 19

Dejavnosti

1. Program Comenius lahko podpira naslednje dejavnosti:

- (a) mobilnost posameznikov iz člena 5(1)(a). Pri urejanju ali podpiranju organiziranja take mobilnosti bodo sprejeti ustrezni pripravljalni ukrepi, zagotovljen pa bo tudi zadosten nadzor in podpora za mlade osebe v mobilnosti. Taka mobilnost lahko vključuje:
  - (i) izmenjavo učencev in osebja;
  - (ii) prakso v šolah in podjetjih na tujem za učence in osebje;
  - (iii) sodelovanje v programih usposabljanja za učitelje;
  - (iv) študij in pripravljalni obiski za mobilnost, partnerstvo, dejavnosti projektov ali omrežja;
  - (v) pomočniške dejavnosti za učitelje in morebitne učitelje.
- (b) razvijanje partnerstev iz člena 5(1)(b) med šolami (»partnerstva Comenius«), da bi se tako razvijali skupni projekti učenja med učenci;
- (c) večstranske projekte sodelovanja iz člena 5(1)(e). Vključujejo lahko projekte, ki so namenjeni:
  - (i) razvijanju, predstavljanju in razširjanju novih metod ali materialov za poučevanje;
  - (ii) razvijanju ali izmenjavi izkušenj s sistemi, ki zagotavljajo podatke ali usmerjanje, posebej prilagojene učencem, ki jih zadeva program Comenius;
  - (iii) razvijanju, predstavljanju in razširjanju novih programov za usposabljanje učiteljev ali vsebin programov;
- (d) omrežjem iz člena 5(1)(e). Vključujejo lahko omrežja, ki so namenjena:
  - (i) razvijanju izobraževanja v disciplini ali na področju, kjer delujejo, v njihovo korist ali korist širšega izobraževanja;
  - (ii) pridobivanju in razširjanju ustrezne dobre prakse in inovacije;
  - (iii) omogočanje podpore za teme projektov in partnerstev, ki jih ustanovijo drugi;
  - (iv) spodbujanje razvoja analiz potreb in praktičnih uporab teh analiz znotraj šolskega izobraževanja;
- (e) drugim pobudam, ki so namenjene spodbujanju ciljev programa Comenius iz člena 5(1)(h) (»Spremljevalni ukrepi«).

2. Operativne podrobnosti dejavnosti iz odstavka 1 bodo določene v skladu s postopkom iz člena 10(2).

Člen 20

Proračun

Vsaj 85 % proračuna programa Comenius je namenjenih podpiranju mobilnosti iz člena 19(1)(a) in za partnerstva Comenius iz člena 19(1)(b).

Člen 21

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje programa Comenius v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu s postopkom upravljanja iz člena 10(2):
  - (a) letni delovni načrt;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različnimi dejavnostmi programa Comenius;
  - (c) splošne smernice za izvajanje programa Comenius, merila izbora in postopki;
  - (d) razporeditev sredstev med države članice za dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije iz Priloge;
  - (e) sporazume za spremljanje in ovrednotenje programa in za razširjanje in prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje programa Comenius v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Poglavje II

Program Erasmus:

Člen 22

Dostop do programa Erasmus

Znotraj okvira Celostnega programa je program Erasmus namenjen:

- (a) študentom in pripravnikom ki se udeležujejo vseh oblik visoke izobrazbe in nadaljevalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja (ravni 5 in 6 ISCED);
- (b) visokošolskim ustanovam, ki jih določijo države članice;
- (c) učiteljskemu in administrativnemu osebju teh ustanov;
- (d) združenjem in predstavnikom oseb, vključenih v visoko šolstvo, vključno z ustreznimi združenji študentov, univerz in učiteljev/vodij usposabljanja;
- (e) podjetjem, socialnim partnerjem in drugim predstavnikom poklicnega življenja;
- (f) javnim in zasebnim organizacijam, ki so odgovorne za organiziranje in izvajanje izobraževanja in usposabljanja na lokalnih in regionalnih ravneh;
- (g) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo z vseživljenjskim učenjem.

Člen 23

Operativni cilji

Kot dodatek ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji programa Erasmus:

- (a) povečanje količine in izboljšanje kakovosti mobilnosti študentov in učiteljskega osebja po Evropi, da bi do leta 2011 pod okriljem programa Erasmus in njegovih predhodnikov v študentski mobilnosti sodelovalo vsaj 3 milijone posameznikov;
- (b) povečanje količine in izboljšanje kakovosti večstranskega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami po Evropi;
- (c) povečanje stopnje zблиževanja kvalifikacij visokega izobraževanja in nadaljevalnega poklicnega izobraževanja, pridobljenega v Evropi;
- (d) spodbujanje sodelovanja med visokošolskimi ustanovami in podjetji.

Člen 24

Dejavnosti

1. Program Erasmus lahko podpira naslednje dejavnosti:

- (a) mobilnost posameznikov iz člena 5(1)(a). Taka mobilnost lahko vključuje:
  - (i) mobilnost študentov za študije ali usposabljanje na tujem v visokošolskih ustanovah, pa tudi prakso v podjetjih, centrih za usposabljanje in drugih ustanovah;
  - (ii) mobilnost učiteljskega osebja v visokošolskih ustanovah zaradi poučevanja ali usposabljanja v partnerski ustanovi v tujini;
  - (iii) mobilnost drugega osebja v visokošolskih ustanovah in osebja podjetij zaradi usposabljanja ali poučevanja;
  - (iv) intenzivne programe Erasmus, ki so organizirani na večstranskih temeljih.

Podpora je lahko dodeljena matičnim ali gostiteljskim visokošolskim ustanovam ali podjetjem za dejavnosti, ki zagotavljajo kakovost vseh stopenj sporazumov o mobilnosti, vključno z jezikovnimi pripravami.

- (b) skupne projekte iz člena 5(1)(e), ki se med drugim osredotočajo na inovacijo in eksperimentiranje na omenjenih področjih, ki so omenjena v specifičnih in operativnih ciljih;
- (c) omrežja iz člena 5(1)(e), ki delujejo pod okriljem konzorcijev visokošolskih ustanov in predstavljajo disciplinarno ali med-disciplinarno področje (tematska omrežja Erasmus), ki so namenjena razvijanju novih konceptov učenja in sposobnosti. Taka omrežja lahko vključujejo predstavnike drugih javnih organov, podjetij ali združenj;
- (d) drugim pobudam, ki so namenjene spodbujanju ciljev programa Erasmus iz člena 5(1)(h) (»Spremljevalni ukrepi«).

2. Posamezniki, ki sodelujejo v mobilnosti iz odstavka 1 (a) (i) (»študenti Erasmus«), so lahko:

- (a) študenti visokošolskih ustanov, ki po koncu najmanj prvega letnika študija preživijo študijsko obdobje v drugi državi članici v okviru mobilnosti programa Erasmus, ne glede na to, ali jim je bila podeljena denarna pomoč tega programa. Taka obdobja se v celoti priznajo s skladu z medinstitucionalnimi sporazumi med matičnimi in gostiteljskimi ustanovami. Gostiteljske ustanove takim študentom ne zaračunavajo šolnin;
- (b) študenti programov Join Masters v državi, v kateri niso diplomirali;
- (c) študenti visokošolskih ustanov, ki so opravljajo prakso v podjetjih ali centrih za usposabljanje.

3. Operativne podrobnosti dejavnosti iz odstavka 1 bodo določene v skladu s postopkom iz člena 10(2).

Člen 25

Proračun

Vsaj 85 % proračuna programa Erasmus je namenjeno podpiranju mobilnosti v skladu s členom 24(1)(a).

Člen 26

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje programa Erasmus v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu s postopkom upravljanja iz člena 10(2):
  - (a) letni delovni načrt;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različnimi dejavnostmi programa Erasmus;
  - (c) splošne smernice za izvajanje programa Erasmus, merila izbora in postopki;
  - (d) razporeditev sredstev med države članice za dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije iz Priloge;
  - (e) sporazume za spremljanje in ovrednotenje programa in za razširjanje in prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje programa Erasmus v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Poglavje III

Program Leonardo da Vinci:

Člen 27

Dostop do programa Leonardo da Vinci:

Znotraj okvira Celostnega programa je program Leonardo da Vinci namenjen:

- (a) mladim osebam, ki se udeležujejo vseh oblik poklicnega izobraževanja in usposabljanja do konca višje srednje izobrazbe (do ravni 3 ISCED);
- (b) učečim se v nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju (raven 4 ISCED);
- (c) osebam na trgu dela;
- (d) ponudnikom poučevanja na področjih, ki jih pokriva program Leonardo da Vinci;
- (e) učiteljskemu in administrativnemu osebju teh ponudnikov poučevanja;
- (f) združenjem in predstavnikom udeleženi v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vključno z združenji pripravnikov, staršev in učiteljev;
- (g) podjetjem, socialnim partnerjem in drugim predstavnikom poklicnega življenja, vključno s trgovskimi zbornicami in drugimi trgovskimi organizacijami;
- (h) organom, ki ponujajo storitve usmerjanja, svetovanja in obveščanja v zvezi s katerim koli vidikom vseživljenjskega učenja;
- (i) osebam in organom, zadolženim za sisteme in politike katerega koli vidika vseživljenjskega učenja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;
- (j) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo z vseživljenjskim učenjem;
- (k) nepridobitnim organizacijam, prostovoljnimi organizacijam in nevladnim organizacijam.

Člen 28

Operativni cilji

Kot dodatek ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji programa Leonardo da Vinci:

- (a) povečanje količine in izboljšanje kakovosti mobilnosti po Evropi za ljudi, ki se udeležujejo začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter

nadaljevalnega usposabljanja, tako da bi se število praks v podjetjih povišalo na vsaj 150.000 na leto do konca Celostnega programa;

- (b) povečanje količine in izboljšanje kakovosti sodelovanja med ponudniki učenja, podjetji, socialnimi partnerji ter drugimi ustreznimi organi v Evropi;
- (c) spodbujanje razvoja inovativnih praks na področjih začetnega in nadaljevalnega usposabljanja in njihov prenos, vključno s prenosom iz ene države v ostale;
- (d) izboljšanje preglednosti in priznanje usposobljenosti ter sposobnosti, vključno s tistimi, ki so pridobljene z neformalnim in informalnim učenjem.

Člen 29

Dejavnosti

1. Program Leonardo da Vinci lahko podpira naslednje dejavnosti:

- (a) mobilnost posameznikov iz člena 5(1)(a). Pri urejanju ali podpiranju organiziranja take mobilnosti se sprejmejo potrebni pripravljalni ukrepi in zagotovi zadosten nadzor in podpora osebam v mobilnosti. Taka mobilnost lahko vključuje:
  - (i) nadnacionalne prakse v podjetjih ali ustanovah za usposabljanje;
  - (ii) prakse in izmenjave, namenjene nadaljnjemu poklicnemu razvoju vodij usposabljanja in svetovalcev, odgovornih za ustanove za usposabljanje ter za načrtovanje usposabljanja in poklicno svetovanje znotraj podjetij;
- (b) partnerstva iz člena 5(1)(b), ki se osredotočajo na teme vsestranskega interesa sodelujočih organizacij;
- (c) večstranske projekte iz člena 5(1)(c), še posebej tiste, ki stremijo k izboljšanju sistemov usposabljanja prek prenosa inovacij, vključno z jezikovnim, kulturnim in pravnim prilagajanjem nacionalnim potrebam po inovativnih izdelkih in postopkih, razvitih v različnih kontekstih;
- (d) večstranske projekte iz člena 5(1)(e), ki so namenjeni izboljšanju sistemov usposabljanja prek razvijanja in prenosa inovacij in dobre prakse;
- (e) tematska omrežja strokovnjakov in organizacij in člena 5(1)(e), ki delajo na specifičnih temah, povezanih s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem;
- (f) drugim pobudam, ki so namenjene spodbujanju ciljev programa Leonardo da Vinci iz člena 5(1)(h) (»Spremljevalni ukrepi«).

2. Operativne podrobnosti takih dejavnosti bodo določene v skladu s postopkom iz člena 10(2).

Člen 30

Proračun

Vsaj 75 % proračuna programa Leonardo da Vinci je namenjeno podpiranju mobilnosti v skladu s členom 29(1)(a).

Člen 31

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje programa Leonardo da Vinci v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu postopkom upravljanja iz člena 10(2).
  - (a) letni delovni načrt;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različnimi dejavnostmi programa Leonardo da Vinci;
  - (c) splošne smernice za izvajanje programa Leonardo da Vinci, merila izbora in postopki;
  - (d) razporeditev sredstev med države članice za dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije iz Priloge;
  - (e) sporazume za spremljanje in ovrednotenje programa ter za razširjanje in prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje programa Leonardo da Vinci v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Poglavje IV

Program Grundtvig:

Člen 32

Dostop do programa Grundtvig

Znotraj okvira Celostnega programa je program Grundtvig namenjen:

- (a) učečim se v izobraževanju odraslih;
- (b) ponudnikom učenja v izobraževanju odraslih;
- (c) učiteljskemu in administrativnemu osebju teh ponudnikov učenja ter drugim organizacijam, ki so del izobraževanja odraslih;
- (d) ustanovam, ki so del začetnega ali nadaljevalnega usposabljanja osebja v izobraževanju odraslih;
- (e) združenjem in predstavnikom udeleženi v izobraževanju odraslih, vključno z združenji učencev in učiteljev;
- (f) organom, ki ponujajo storitve usmerjanja, svetovanja in obveščanja v zvezi s katerim koli vidikom izobraževanja odraslih;
- (g) osebam in organom, zadolženim za sisteme in politike katerega koli vidika izobraževanja odraslih na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;
- (h) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih;
- (i) podjetjem;
- (j) nepridobitnim organizacijam, prostovoljnimi organizacijam in nevladnim organizacijam;
- (k) visokošolskim ustanovam.

Člen 33

Operativni cilji

Kot dodatek ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji programa Grundtvig:

- (a) povečanje količine in izboljšanje kakovosti mobilnosti po Evropi za ljudi, ki se udeležujejo izobraževanja odraslih, tako da bi bilo do leta 2013 mobilnih vsaj 25.000 posameznikov letno;
- (b) povečanje količine in izboljšanje kakovosti sodelovanja med organizacijami, ki so del izobraževanja odraslih znotraj celotne Evrope;

- (c) spodbujanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju odraslih in njihovem prenosu, med drugim iz sodelujoče države v druge;
- (d) zagotavljanje, da osebe iz občutljivih družbenih skupin in obrobnih družbenih okolij, še posebej osebe, ki so zapustile izobraževanje brez osnovnih kvalifikacij, dobijo alternativne priložnosti do dostopa za izobraževanja odraslih;
- (e) izboljšanje pedagoških pristopov in upravljanje organizacij za izobraževanje odraslih.

Člen 34

Dejavnosti

1. Program Grundtvig lahko podpira naslednje dejavnosti:
  - (a) mobilnost posameznikov iz člena 5(1)(a). Pri urejanju ali podpiranju organiziranja take mobilnosti se sprejmejo potrebni pripravljalni ukrepi in zagotovi zadosten nadzor in podpora osebam v mobilnosti. Taka mobilnost lahko obsega obiske, prakse, pomočniške dejavnosti in izmenjave za sodelujoče v formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih, vključno z usposabljanjem in poklicnim razvojem osebja v izobraževanju odraslih.
  - (b) partnerstva iz člena 5(1)(b), poznana pod imenom »partnerstva učenja Grundtvig«, ki se osredotočajo na teme vsestranskega interesa sodelujočih organizacij;
  - (c) večstranske projekte iz člena 5(1)(e), ki so namenjeni izboljšanju sistemov izobraževanja odraslih prek razvijanja in prenosa inovacij in dobre prakse;
  - (d) tematska omrežja strokovnjakov in organizacij in člena 5(1)(e), poznana pod imenom »omrežja Grundtvig«, ki se osredotočajo na:
    - (i) razvijanje izobraževanja odraslih v disciplini, na področju ali vidiku upravljanja, kjer delujejo;
    - (ii) identificiranje in razširjanje ustrezne dobre prakse in inovacije;
    - (iii) omogočanje podpore za teme projektov in partnerstev, ki jih ustanovijo drugi, ter spodbujanje interakcij med takimi projekti in partnerstvi;
    - (iv) spodbujanje razvoja analiziranja potreb in zagotavljanja kakovosti na področju izobraževanja odraslih;
  - (e) druge pobude, ki so namenjene spodbujanju ciljev programa Grundtvig iz člena 5(1)(h) (»Spremljevalni ukrepi«).
2. Operativne podrobnosti takih dejavnosti bodo določene v skladu s postopkom iz člena 10(2).

Člen 35

Proračun

Vsaj 60 % proračuna programa Grundtvig je namenjenih podpiranju mobilnosti in partnerstev v skladu s členom 34(1)(a) in (b).

Člen 36

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje programa Grundtvig v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu postopkom upravljanja iz člena 10(2):
  - (a) letni delovni načrt;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različnimi dejavnostmi programa Grundtvig;
  - (c) splošne smernice za izvajanje programa Grundtvig, merila izbora in postopki;
  - (d) razporeditev sredstev med države članice za dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije iz Priloge;
  - (e) sporazume za spremljanje in ovrednotenje programa in za razširjanje in prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje programa Grundtvig v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Poglavje V

Transverzalni program

Člen 37

Operativni cilji

Kot dodatek splošnim ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji Transverzalnega programa:

- (a) podpiranje razvoja politik na evropskem nivoju na področju vseživljenjskega učenja, zlasti v kontekstu postopkov v Lizboni, Bologni in Köbenhavnu in njihovih naslednikov;
- (b) zagotavljanje zadostne količine primerljivih podatkov, statistik in analiz za podlago razvoju politike učenja;
- (c) spremljanje napredka v smeri splošnih in posameznih ciljev vseživljenjskega učenja in identificiranje področij posebne pozornosti;
- (d) spodbujanje učenja jezikov in podpiranje jezikovne raznolikosti v državah članicah;
- (e) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji;
- (f) zagotavljanje primernega priznanja in prikazovanja rezultatov Celostnega programa ter njihovega vključevanja v širšem smislu.

Člen 38

Dejavnosti

1. V sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(2)(a) so lahko podprte tudi naslednje dejavnosti:
  - (a) mobilnost posameznikov iz člena 5(1)(a), vključno s študijskimi obiski za strokovnjake in uradnike, ki jih določijo nacionalni, regionalni ter lokalni organi, za direktorje ustanov za izobraževanje in usposabljanje ter storitve usmerjanja, in za socialne partnerje;
  - (b) večstranski projekti iz člena 5(1)(e), ki so namenjeni pripravi in testiranju predlogov politike, ki se razvijajo na ravni Skupnosti;
  - (c) omrežja za večstransko sodelovanje iz člena 5(1)(e), sestavljena iz strokovnjakov in/ali ustanov, ki sodelujejo pri političnih zadevah. Taka omrežja lahko vključujejo:

- (i) tematska omrežja, ki delujejo znotraj tem v zvezi z vsebinami vseživljenjskega učenja ali metodologij in politik vseživljenjskega učenja. Taka omrežja lahko opazujejo, izmenjujejo, identificirajo in analizirajo dobro prakso ter inovacijo, in izdelajo predloge za boljšo in širšo uporabo takih praks v državah članicah;
  - (ii) stalne konference o temah politike, namenjene usklajevanju politike strateških tem vseživljenjskega učenja na evropski ravni;
  - (d) opazovanje in analizo politik in sistemov na področju vseživljenjskega učenja in člena 5(1)(f), ki lahko vključujejo:
    - (i) študije in primerjalne raziskave;
    - (ii) razvoj kazalcev in statističnih raziskav, vključno s podporo delu, ki se na področju vseživljenjskega učenja izvaja v sodelovanju z Eurostatom;
    - (iii) podporo delovanju omrežja Eurydice in financiranje Evropske Enote Eurydice, ki jo postavi Komisija;
  - (e) dejavnosti za podporo preglednosti in priznanju kvalifikacij in sposobnosti, vključno s tistimi, ki so pridobljene prek neformalne in informalne izobrazbe, podatki in usmerjanje na področju mobilnosti v namene učenja, in sodelovanje pri zagotavljanju kakovosti iz člena 5(1)(f), ki lahko vključuje:
    - (i) omrežja organizacij, ki pospešujejo mobilnost in priznanje, kot so Euroguidance in nacionalni informacijski centri o akademskem priznavanju diplom;
    - (ii) podporo za nadnacionalne spletne storitve, kakršna je Ploteus;
    - (iii) dejavnosti znotraj pobude Europass v skladu z Odločbo XXX Evropskega parlamenta in Sveta, ki vzpostavlja enoten okvir za preglednost usposobljenosti in sposobnosti.
  - (f) druge pobude iz člena 5(1)(h) (»Spremljevalni ukrepi«), ki so namenjeni spodbujanju ciljev ključne dejavnosti iz člena 2(2)(a).
2. Naslednje strateške dejavnosti, ki so zasnovane za oskrbovanje potreb poučevanja in učenja v več kot enem življenjskem obdobju, so lahko podprte v sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(2)(b):
- (a) večstranski projekti iz člena 5(1)(e), ki so med drugim namenjeni:
    - (i) razvijanju novih materialov za učenje jezikov, vključno s spletnimi tečaji, in instrumentov za jezikovno testiranje;
    - (ii) razvijanju orodij in tečajev za usposabljanje učiteljev jezikov;
  - (b) omrežja iz člena 5(1)(e) na področju učenja jezikov in jezikovne raznolikosti;

- (c) druge pobude, skladne s cilji Celostnega programa, iz člena 5(1)(h), vključno z dejavnostmi, ki naredijo učenje jezikov privlačnejše prek javnih občil in/ali trženja, oglaševalskih ter obveščevalnih kampanj, kakor tudi prek konferenc, študij in statističnih pokazateljev na področju učenja jezikov in jezikovne raznolikosti.
3. V sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(2)(c) so lahko podprte tudi naslednje dejavnosti:
- (a) večstranski projekti iz člena 5(1)(e), ki so namenjeni razvijanju in porazdelitvi inovativnih metod, vsebin, storitev in okolij;
  - (b) omrežja iz člena 5(1)(e), ki so namenjena skupni rabi in izmenjavi znanja, izkušenj in dobre prakse;
  - (c) drugim dejavnostim, ki so namenjene izboljšanju politike in prakse vseživljenjskega učenja iz člena 5(1)(f), ki lahko vsebujejo mehanizme ovrednotenja, opazovanja, primerjalne analize, izboljšanja kakovosti in analizo trendov glede tehnologije in pedagogike.
4. V sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(2)(d) so lahko podprte tudi naslednje dejavnosti:
- (a) večstranski in nacionalni projekti iz člena 5(1)(d);
  - (b) večstranski projekti iz člena 5(1)(e), ki so med drugim namenjeni:
    - (i) podpiranju izkoriščanja in izvajanja inovativnih izdelkov in postopkov;
    - (ii) spodbujanju sodelovanja med projekti, ki potekajo na istih področjih;
    - (iii) razvijanju dobre prakse glede metod razširjanja;
  - (c) ustanovitev referenčnega materiala iz člena 5(1)(f), ki lahko vsebuje zbirko ustreznih statističnih podatkov in študij na področju razširjanja ter izkoriščanja rezultatov in izmenjavi dobre prakse.

Člen 39

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje transverzalnega programa v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu s postopkom upravljanja iz člena 10(2):
- (a) letni delovni načrt in merila ter postopke izbiranja;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različnimi dejavnostmi transverzalnega programa;
  - (c) smernice izvajanja transverzalnega programa in njegove ključne dejavnosti;

- (d) razporeditev sredstev med države članice za dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije iz Priloge;
  - (e) sporazume za spremljanje in vrednotenje programa in za razširjanje ter prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje transversalnega programa v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

Poglavje VI
Program Jean Monnet

Člen 40

Dostop do programa Jean Monnet

Znotraj okvira Celostnega programa in Priloge je program Jean Monnet namenjen:

- (a) študentom in raziskovalcem na področju evropske integracije v vseh oblikah visokega izobraževanja (ravni 5 in 6 ISCED) znotraj in zunaj skupnosti;
- (b) visokošolskim ustanovam znotraj in zunaj Skupnosti;
- (c) učiteljskemu in administrativnemu osebju teh ustanov;
- (d) združenjem in predstavnikom udeleženih v izobraževanje in usposabljanje znotraj in zunaj Skupnosti;
- (e) javnim in zasebnim organizacijam, ki so odgovorne za organiziranje in izvajanje izobraževanja ter usposabljanja na lokalnih in regionalnih ravneh;
- (f) raziskovalnim centrom in organom, ki se ukvarjajo s temami evropske integracije znotraj in zunaj Skupnosti.

Člen 41

Operativni cilji

Kot dodatek splošnim ciljem Celostnega programa iz člena 1 in člena 2 so operativni cilji programa Jean Monnet:

- (a) spodbujanje odličnosti v učenju, raziskovanju in razmišljanju na področju študij o evropski integraciji v visokošolskih ustanovah znotraj in zunaj Skupnosti;
- (b) okrepitev znanja in zavesti o temah evropske integracije med strokovnimi akademiki in evropskimi državljani na splošno.
- (c) podpiranja ključnih evropskih ustanov, ki se ukvarjajo s temami evropske integracije;
- (d) podpiranje obstoja visoko kakovostnih evropskih združenj, ki so dejavna na področjih izobraževanja in usposabljanja.

Člen 42

Dejavnosti

1. V sklopu ključne dejavnosti iz člena 2 (3) (a) so lahko podprte tudi naslednje dejavnosti:
  - (a) večstranski in nacionalni projekti iz člena 5 (1) (d), ki lahko vključujejo:
    - (i) katedre Jean Monnet – centri odličnosti in moduli učenja;
    - (ii) združenja profesorjev, drugih visokošolskih učiteljev in raziskovalcev, ki se ukvarjajo z evropsko integracijo;
    - (iii) podpiranje mladih raziskovalcev, ki se osredotočajo na študije evropske integracije;
    - (iv) informacijske in raziskovalne dejavnosti v zvezi s Skupnostjo, katerih cilj je spodbujanje razprav, razmišljanj in znanja o postopku evropske integracije;
  - (b) večstranske projekte in omrežja iz člena 5(1)(e), ki lahko vključujejo podporo za ustanovitev večstranskih raziskovalnih skupin na področju evropske integracije.
2. Operativne dotacije iz člena 5(1)(g) v podporo določenih operativnih in administrativnih stroškov naslednjih ustanov, katerih cilj je evropski interes, so lahko dodeljene v sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(3)(b):
  - (a) Kolegij Evrope (univerzi v Brugesu in Natolinu);
  - (b) Evropski univerzitetni institut, Firenze;
  - (c) Evropski institut za javno administracijo, Maastricht;
  - (d) Akademija evropskega prava, Trier.
3. V sklopu ključne dejavnosti iz člena 2(3)(c) so lahko operativne dotacije iz člena 5(1)(g) dodeljene v podporo določenim operativnim in administrativnim stroškov evropskih ustanov ali združenj, ki delujejo na področjih izobraževanja in usposabljanja.
4. Dotacije se podeljujejo na letni osnovi ali obnovljivi osnovi znotraj okvira partnerskega sporazuma s Komisijo.

Člen 43

Proračun

Vsaj 28 % proračuna programa Jean Monnet je namenjeno podpori ključne dejavnosti iz člena 2(3)(a), vsaj 44 % ključni dejavnosti iz člena 2(3)(b) in vsaj 18 % ključni dejavnosti iz člena 2(3)(c).

Člen 44

Ukrepi o izvajanju

1. Ukrepe, potrebne za izvajanje programa Jean Monnet v zvezi s spodaj navedenimi zadevami, sprejme Komisija v skladu postopkom upravljanja iz člena 10(2):
  - (a) letni delovni načrt in sodila in postopke izbiranja;
  - (b) letni proračun in razporeditev sredstev med različne dejavnosti programa Jean Monnet;
  - (c) smernice izvajanja programa Jean Monnet in njegove ključne dejavnosti;
  - (d) sporazume za spremljanje in ovrednotenje programa in za razširjanje ter prenos rezultatov;
2. Ukrepi, potrebni za izvajanje programa Jean Monnet v zvezi z vsemi zadevami, razen tistimi, ki so navedene v odstavku 1 tega člena, bodo sprejeti v skladu s posvetovalnim postopkom iz člena 10(3).

NASLOV III

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 45

Prehodna določba

Dejavnosti, ki se začnejo izvajati 31. decembra 2006 ali prej na podlagi Odločbe 382/1999/ES²⁸, Odločbe 253/2000/ES²⁹, Odločbe 2318/2003/ES³⁰, Odločbe 791/2004/ES³¹ ali Odločbe [Europass]³², morajo biti v skladu z določili teh odločb, izjemoma pa bodo odbori, ki jih ustanovljajo te odločbe, nadomeščeni y odborom, ki ga ustanavlja člen 10 te odločbe.

Člen 46

Začetek veljavnosti

Ta odločba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, [...]

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

---

²⁸ UL L 146, 11.6.1999, str. 33.

²⁹ UL L 28, 3.2.2000, str. 1.

³⁰ UL L 345, 31.12.2003, str. 9.

³¹ UL L 138, 30.4.2004, str. 31.

³² UL ....

PRILOGA

ADMINISTRATIVNA IN FINANČNA DOLOČILA

A. Administrativna določila

Postopki za predloge in izbor dejavnosti v okviru Celostnega programa so naslednji:

1. Postopek nacionalne agencije

1.1 Postopek 1

Naslednja dejanja, v sklopu katerih ustrezne nacionalne agencije sprejmejo odločitve o izboru, ureja »Postopek nacionalne agencije 1«:

- (a) nadnacionalno mobilnost oseb v vseživljenjskem učenju v Evropi iz člena 5(1)(a);
- (b) dvostranska in večstranska partnerstva iz člena 5(1)(b);
- (c) enostranske in nacionalne projekte iz člena 5(1)(d), če je njihovo financiranje urejeno s členom 38(4)(a).

Prošnje za finančno pomoč, oddane v okviru teh dejavnosti, so poslane ustreznim nacionalnim agencijam, ki jih v skladu s členom 6(2)(b) določijo države članice. Nacionalne agencije naredijo izbor in dodelijo finančno pomoč vlagateljem v skladu s splošnimi smernicami, ki jih urejajo členi 9, 21, 26, 31, 36 in 39. Nacionalne agencije dotacije razdelijo upravičencem znotraj ustreznih držav članic. Vsak partner v dvostranskem ali večstranskem partnerstvu prejme sredstva neposredno od ustrezne nacionalne agencije.

1.2 Postopek 2

Naslednjo dejavnost, v sklopu katere Komisija sprejema odločitve o izboru, vrednotenje in pogodbene postopke pa opravijo ustrezne nacionalne agencije, sprejmejo odločitve o izboru, ureja »Postopek nacionalne agencije 2«:

- večstranske projekte iz člena 5(1)(c).

Prošnje za finančno pomoč, oddane v okviru te dejavnosti, so poslane ustreznim nacionalnim agencijam, ki jih v skladu s členom 6(2)(b) določi država članica koordinatorja projekta. Nacionalna agencija države članice koordinatorja projekta izvede vrednotenje prošenj in Komisiji odda seznam prošenj, ki se zdijo primerne. Na podlagi predlaganega seznama Komisija sprejme odločitve, po katerih nacionalna agencija dodeli ustrezno finančno pomoč izbranim prosilcem v skladu s splošnimi smernicami, ki bodo zastavljene v členu 31. Pred oddajo seznama Komisiji se mora nacionalna agencija države, v kateri je projekt koordiniran, povezati z agencijami držav vseh ostalih projektnih partnerjev. Nacionalne agencije dotacije razporedijo med izbranimi koordinatorji projektov, ki so v ustreznih državah članicah, ti pa so odgovorni za razporejanje sredstev projektnim partnerjem.

2. Postopek Komisije

Naslednje dejavnosti, v okviru katerih so predlogi projektov oddani Komisiji in v okviru katerih Komisija sprejme odločitev, upravlja »postopek Komisije«:

- (a) enostranske in nacionalne projekte iz člena 5(1)(d), razen če je njihovo financiranje urejeno s členom 38(4)(a).
- (b) večstranske projekte in omrežja iz člena 5(1)(e).
- (c) opazovanje in analizo politik in sistemov na področju vseživljenjskega učenja, vzpostavitev referenčnih materialov, del katerih bodo tudi raziskave, statistične podatke, analize in pokazatelje ter dejanja v podporo preglednosti in priznavanja kvalifikacij in predhodnega učenja iz člena 5(1)(f);
- (d) Operativne dotacije iz člena 5(1)(g);
- (e) druge pobude, skladne s cilji Celostnega programa (»Spremljevalni ukrepi«) iz člena 5(1)(h).

Prošnje za finančno pomoč, oddane v okviru teh dejavnosti, se napotijo Komisiji, ki opravi izbiranje in izbranim vlagateljem dodeli finančno pomoč v skladu s splošnimi smernicami, ki jih bodo vzpostavili člani 9, 21, 26, 31, 36, 39 in 44.

B. Finančna določila

Komisija mora zagotoviti da so finančne in administrativne zahteve za prejemnike dotacij Celostnega programa sorazmerne z višino dotacije. Komisija mora še posebej zagotoviti, da finančna pravila in zahteve za prošnje ter poročanje za mobilnost posameznikov in partnerstva ostanejo prijazne uporabnikom ter dovolj preproste, da ne bi onemogočale dostopa osebam z manj sredstvi in ustanovam ali organizacijam, ki z njimi sodelujejo.

1. Dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije

1.1 Sredstva Skupnosti, namenjena finančni podpori v okviru dejavnosti, ki jih upravlja postopek nacionalne agencije v skladu s točko 5 oddelka A te Priloge, se razdelijo med državami članicami v skladu z izračunom, ki ga določi Komisija v skladu s Členom 10(2), ki lahko vsebuje naslednje elemente:

- (a) najmanjši znesek, dodeljen posamezni državi članici, ki je določen v skladu s proračunsko dostopnostjo za zadevno dejavnost;
- (b) ostanek je dodeljen različnim državam članicam na podlagi:
  - (i) razlik v stroških življenja med državami članicami;
  - (ii) razdalje med glavnimi mesti posamezne države članice;

- (iii) stopnje povpraševanja in/ali prometa zadevne dejavnosti znotraj posamezne države članice;
- (iv) v vsaki državi članici skupnega števila:
  - učencev in učiteljev v šolskem izobraževanju za partnerstva šol in dejavnosti mobilnosti programa Comenius iz člena 19(1)(a) in (b);
  - študentov in/ali diplomirancev za mobilnost študentov in dejavnosti intenzivnih programov programa Erasmus iz člena 24(1)(a)(i) in (iv);
  - učiteljev v visokošolskih ustanovah za dejavnosti mobilnosti učiteljev in mobilnosti ostalega osebja programa Erasmus iz člena 24(1)(a)(ii) in (iii);
  - celotnega prebivalstva in števila oseb med 15–35 let glede na celoto za dejavnosti mobilnosti, partnerstev, dvostranskih ter večstranskih projektov programa Leonardo da Vinci iz člena 29(1) (a), (b) in (c);
  - odraslih oseb za dejavnosti mobilnosti programa Grundtvig iz člena 34(1)(a) in (b).

1.2 Tako razporejena sredstva Skupnosti razdelijo nacionalne agencije v skladu s členom 6(2)(b).

1.3 Komisija v sodelovanju z državami članicami sprejme potrebne ukrepe za spodbujanje uravnovešenega sodelovanja na ravni Skupnosti, na nacionalni in – če je primerno – na regionalni ravni in – kjer je primerno – med različnimi področji študija. Dodeljena količina za te ukrepe ne sme presežati 5 % letnega proračuna za financiranje posamezne od zadevnih dejavnosti.

2. Določanje upravičencev

Ustanove iz člena 42(2) te Odločbe so s tem določene kot upravičenke dotacij v okviru Celostnega programa v skladu s členom 168 Uredbe Sveta št. 2342/2002.

Sestavne nacionalne enote omrežja nacionalnih informacijskih centrov o akademskem priznavanju diplom, omrežja Eurydice, omrežja Euroguidance, nacionalne referenčne točke za poklicne kvalifikacije in nacionalni centri Europass delujejo kot instrumenti za izvajanje programa na nacionalni ravni, v skladu z določili člena 54(2)(c) Uredbe Sveta št. 1605/2002 in člena 38 Uredbe Komisije št. 2342/2002.

3. Vrste upravičencev

V skladu s členom 114(1) Uredbe Sveta št. 1605/2002 so lahko prejemniki dotacij fizične osebe. Take dotacije so lahko v obliki štipendij.

4. Pavšalne dotacije, stroški na enoto in nagrade

Pavšalne dotacije in/ali stroški na enoto, določeni s členom 181(1) Uredbe Komisije št. 2342/2002, so lahko uporabljani v primeru dejavnosti iz člena 5.

Komisija lahko podeli nagrade, povezane z dejavnostmi znotraj okvira Celostnega programa.

5. Organi, ki sledijo ciljem splošnega evropskega interesa

Operativne dotacije, ki so dodeljene znotraj tega programa organom, ki si prizadevajo dosegati cilje v splošnem evropskem interesu iz člena 162 Uredbe Sveta št. 2342/2002, v skladu s členom 113(2) Uredbe Sveta 1605/2002, ne bodo obnovljene po načelu postopnega zniževanja.

6. Poklicne sposobnosti in kvalifikacije vlagatelja

Komisija se lahko v skladu s členom 176(2) Uredbe Komisije št. 2342/2002 odloči, ali imajo določene kategorije vlagateljev poklicne sposobnosti in kvalifikacije, potrebne za izpolnitev zastavljenih dejavnosti ali delovnega načrta.

7. Sodelovanje partnerjev iz tretjih držav

Partnerji iz tretjih držav lahko sodelujejo v večstranskih projektih, omrežjih ali partnerstvih v skladu z določili člena 15(2) po presoji Komisije ali zadevne nacionalne agencije. Odločitev o podpori takih partnerjev temelji na stopnji dodane vrednosti na evropskem nivoju, ki najverjetneje izhaja iz njihovega sodelovanj v zadevnem projektu, omrežju ali partnerstvu.

8. Najmanjši dodeljeni zneski

V skladu s členom 15 te Odločbe so najnižji zneski, dodeljeni sektorskim programom, povezani s finančnim okvirom tega člena.

Comenius	10 %
Erasmus	40 %
Leonardo da Vinci	25 %
Grundtvig	3 %

9. Nacionalne agencije

Finančna pomoč Skupnosti je namenjena podpori dejavnosti nacionalnih agencij, ki jih ustanovijo ali določijo države članice v skladu s členom 6(2)(b). Taka pomoč je lahko v obliki operativnih dotacij in ne sme presegati 50 % skupnih upravičenih stroškov odobrenega delovnega programa nacionalne agencije.

V skladu s členom 38(1) Uredbe Komisije 2342/2002 so iz funkcij nacionalne agencije v tretjih državah, ki sodelujejo v Celostnem programu v skladu s členom 7(1) te Odločbe, lahko odstranjeni organi javnega sektorja ali zasebne pravne osebe, ki opravljajo javne storitve, ki jih ureja zakonodaja zadevne države.

10. Tehnična pomoč

Proračunski profil Celostnega programa lahko pokriva tudi stroške pripravljalnih dejavnosti, spremljanja, nadzora, revizij in vrednotenja, ki so neposredno potrebne za izvajanje programa in doseganje njegovih ciljev. Ti lahko še posebej vključujejo študije, sestanke, dejavnosti obveščanja, publikacije, stroške tehnične in administrativne pomoči, h katerim se lahko Komisija zateče pri izvajanju programa.

11. Določila za boj proti goljufiji

Sklepi Komisije iz členov 9, 21, 26, 31, 36, 39 in 44, pogodbe in sporazumi, ki iz njih izvirajo, kakor tudi sporazumi s sodelujočimi tretjimi državami, še posebej urejajo nadziranje in finančni nadzor s strani Komisije (ali pooblaščenega predstavnika), vključno z OLAF ter revizijo Računskega sodišča, po potrebi na kraju samem. Pod takim nadzorom so lahko nacionalne agencije, pa tudi – po potrebi – prejemniki dotacij.

Upravičenec do subvencije hrani vso dodatno dokumentacijo in jo da na razpolago Komisiji, vključno z revidiranimi izkazi stanja glede odhodkov v letu prejema subvencije za obdobje pet let po zadnjem plačilu. Upravičenec dotacije poskrbi, da je dodatna dokumentacija, ki je v rokah partnerjev ali članov, po potrebi na voljo Komisiji.

Komisija lahko izvede revizijo porabe dotacije neposredno s strani lastnega osebja ali katerega koli izbranega, za to usposobljenega organa. Do takih revizij lahko pride kadar koli med trajanjem sporazuma ali v obdobju petih let od datuma plačila bilance. Če je primerno, lahko Komisija na podlagi revizijskih ugotovitev sprejme odločbo o vračilu.

Uslužbenci Komisije in zunanje osebje, ki jih pooblasti Komisija, imajo ustrezen dostop, še posebej do prostorov upravičenca in vseh podatkov, vključno s podatki v elektronski obliki, potreben za opravljanje takih revizij.

Računsko sodišče in Evropski urad za boj proti prevaram imajo enake pravice, še posebej pravico do dostopa, kot Komisija.

Komisija lahko tudi izvede nadzor na kraju samem in preglede v okviru tega programa v skladu z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96.

Za dejavnosti Skupnosti, katerih financiranje ureja ta odločba, nepravilnost iz odstavka 2 člena 1 Uredbe (ES, Euratom) št. 2988/95 pomeni vsako kršitev določbe prava Skupnosti ali vsako kršitev obligacijskih razmerij, ki je posledica ravnanja ali opustitve s strani pravne entitete, ki je ali bi z neupravičenimi izdatki ogrožala splošni proračun Skupnosti ali proračune, ki jih urejata.

LEGISLATIVE FINANCIAL STATEMENT

Policy area(s):	Education and culture
Activit(y/ies):	Education and training

TITLE OF ACTION: INTEGRATED PROGRAMME IN THE FIELD OF LIFELONG LEARNING
---

1. BUDGET LINE(S) + HEADING(S)

15 02 02 02 (Integrated Programme); 15 01 04 02 (Integrated Programme administrative expenditure); 15 01 04 30 (Executive Agency Education and Culture)

2. OVERALL FIGURES

2.1. Total allocation for action : € 13,620 million for commitment

2.2. Period of application:

2007-2013

2.3. Overall multiannual estimate of expenditure:

(a) Schedule of commitment appropriations/payment appropriations (financial intervention) *(see point 6.1.1)*

Cash prices € million *(to 3rd decimal place)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	Total
Commitments	1,188.387	1,354.122	1,580.870	1,821.283	2,137.838	2,466.274	2,816.497	13,365.271
Payments	934.587	1,259.922	1,525.970	1,763.083	2,068.938	2,383.974	3,428.797	13,365.271

* 2013 et seq for payments

(b) Technical and administrative assistance and support expenditure *(see point 6.1.2)*

Cash prices € million *(to 3rd decimal place)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	Total
Commitments	31.413	32.978	36.530	37.317	38.062	38.826	39.603	254.729
Payments	31.413	32.978	36.530	37.317	38.062	38.826	39.603	254.729

* 2013 et seq for payments

Cash prices € million (to 3rd decimal place)

Subtotal a + b	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	Total
Commitments	1,219.800	1,387.100	1,617.400	1,858.600	2,175.900	2,505.100	2,856.100	13,620.000
Payments	966.000	1,292.900	1,562.500	1,800.400	2,107.000	2,422.800	3,468.400	13,620.000

* 2013 et seq for payments

(c) Overall financial impact of human resources and other administrative expenditure
(see points 7.2 and 7.3)

2004 prices € million (to 3rd decimal place)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Commitments / payments	27.336	29.513	31.691	31.691	31.691	31.691	31.691	215.303

Mixed cash and 2004 prices € million (to 3rd decimal place)

TOTAL a+b+c	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	Total
Commitments	1,247.136	1,416.613	1,649.091	1,890.291	2,207.591	2,536.791	2,887.791	13,835.303
Payments	993.336	1,322.413	1,594.191	1,832.091	2,138.691	2,454.491	3,500.091	13,835.303

* 2013 et seq for payments

2.4. Compatibility with financial programming and financial perspective

[X] Proposal is compatible with the Commission's February 2004 Communication on the financial perspective 2007-2013 (COM(2004)101).

Proposal will entail reprogramming of the relevant heading in the financial perspective.

Proposal may require application of the provisions of the Interinstitutional Agreement.

2.5. Financial impact on revenue:

[X] Proposal has no financial implications (involves technical aspects regarding implementation of a measure)

OR

Proposal has financial impact – the effect on revenue is as follows:

3. BUDGET CHARACTERISTICS

Type of expenditure		New	EFTA contribution	Contributions from applicant countries	Heading in financial perspective
Non-comp	Diff	NO	YES	YES	1.a

4. LEGAL BASIS

Treaty establishing the European Community, Articles 149(4) and 150(4).

5. DESCRIPTION AND GROUNDS

5.1. Need for Community intervention

5.1.1. Objectives pursued

The needs addressed by this programme derive from the challenges facing education and training systems in all Member States to respond to new economic, social and demographic demands, notably:

- In **economic terms**, the main need is to contribute to achievement of the goal set at the Lisbon European Council in 2000 for the European Union to become the most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world, in response to globalisation and the challenges of a new knowledge-driven economy. In order to achieve this goal, high-quality education and training systems are essential, as the Barcelona Council recognised in 2002, setting the objective that European education and training systems should become a world quality reference by 2010.
- In **social terms**, as a result of globalisation and new communication technologies on the one hand, and the impact of the European single market on the other, society continues to become more culturally diverse and more interlinked with other societies in Europe and around the world. Education and training are prerequisites to promote greater social cohesion and active citizenship and to fight against exclusion. Equal opportunities must be offered to all citizens in Europe, irrespective of any kind of differences between them. Every effort must be made to provide those who have left education without basic qualifications with alternative second chance opportunities of access to education and training suited to their needs.
- In **demographic terms**, the ageing population of Europe, combined with the increasing need to undertake flexible education and training throughout life in response to new patterns of employment based on greater mobility and more rapid changes of job profiles, represent a significant new challenge for education and training over the coming decade. Modern societies are therefore confronted with the need to offer adequate provisions to face the very diversified demand for education and training supply throughout life.

As a complement to action taken at Member State level, there is an increasingly significant role for European cooperation in tackling the needs outlined above, and the experience of almost two decades of Community programmes in the field of education and training³³ give a strong base on which this proposal builds. The current proposal responds to the emergence of lifelong learning as a paradigm for the organisation of education and training in the knowledge society, and to clear messages from the evaluation and consultation process (see below), by providing for a single integrated programme in the field of lifelong learning, encompassing the current Socrates and Leonardo da Vinci programmes, which will allow for greater synergies, flexibility and efficiency. The integrated programme will contain four sectoral programmes focusing on general school education (Comenius), higher education and advanced vocational training (Erasmus), initial and continuing vocational training (Leonardo), and adult education (Grundtvig). These sectoral programmes will be complemented by a transversal programme focusing on four cross-cutting issues, namely: support for policy development; language learning; new information and communication technologies; and dissemination and exploitation of results. Finally, the integrated programme will contain a programme, named the Jean Monnet programme, focusing on European integration teaching and research in higher education, and on support for key European institutions and associations in education and training.

The general objective of the integrated programme derives from the Lisbon and Barcelona European Councils and aims to contribute through lifelong learning to the development of the European Union as an advanced knowledge society, with sustainable economic development, more and better jobs and greater social cohesion. It also aims to contribute to the development of education and training systems within the European Union so that they become a world quality reference.

This general objective divides into a sequence of specific objectives, the majority of which apply to the programme as a whole, and some of which are particular to one of its constituent programmes. Finally, each of the sectoral programmes, the transversal programme and the Jean Monnet programme has its own operational objectives. A full list of the specific and operational objectives and their related indicators is annexed to the combined ex-ante evaluation and extended impact assessment for this proposal.

The operational objectives contain a number of quantified outcomes related directly to the functioning of the programme, which are set out in Section 5.2 below, under the action to which they relate.

5.1.2. Measures taken in connection with ex ante evaluation

This programme proposal is built on a series of existing Community measures, some of which have been operational for many years, and which have been the subject of a comprehensive sequence of evaluations,³⁴ as well as a substantial corpus of

---

³³ Notably Socrates and Leonardo da Vinci (phase 1 of which covered 1995-99, and phase 2, 2000-2006), and their predecessor programmes in the field of education (Erasmus, Lingua) and training (Comett, Petra, Force and Eurotecnet).

³⁴ For the most recent texts see:
http://europa.eu.int/comm/education/programmes/evaluation/evaluation_en.html

experience of administering and implementing the programmes in the Commission (and technical assistance office) and within the Member States and other participating countries (particularly within the National Agencies).

This programme proposal has been the subject of both an ex-ante evaluation and an extended impact assessment, the results of which are reported in a single document incorporating both.³⁵ The exercise is based in particular on:

- A public consultation on the future development of Community programmes in the field of education, training and youth after 2006, which ran from November 2002 to February 2003.³⁶
- Two series of thirty national reports on the implementation of the second phases of Socrates and Leonardo da Vinci in each of the participating countries, submitted to the Commission in autumn 2003.³⁷
- Two interim evaluation reports of the current Socrates and Leonardo da Vinci programmes, the key findings of which are set out in section 5.1.3 below.³⁸
- Assessments undertaken within the Commission of the different options for structuring and administering the new lifelong learning integrated programme during the summer and autumn of 2003, the main results of which are summarised in the extended impact / ex ante evaluation paper.

The key messages resulting from the public consultation process are as follows:

- Great enthusiasm for the programmes. Although there may be difficulties with their operation, the vast majority of respondents underline their commitment to the programmes and the trans-national work they enable.
- A belief that the programmes should contribute both to the development of European citizenship, and to the teaching of languages, and should support the regional dimension more strongly. Many respondents believed that the issues of citizenship, of inter-culturality, of the European dimension represented a need which the programmes were well placed to respond to; several respondents believed that strengthening language learning was an important need at European level.
- A very strong feeling that the programmes are bureaucratic, inflexible, and over-complicated, particularly in regard to the very small amount of most grants. Many respondents regarded this as the worst aspect of the programmes. There is a clear

---

³⁵ Reference

³⁶ The consultation was based on a working document published by the Commission in November 2002, which set out the main issues concerning the future generation of programmes and the key questions on which comments were requested. It was conducted by means of an online response form available on the Europa website during the consultation period, complemented with the possibility to send written responses directly to the Commission. A detailed report on the responses to this consultation exercise was prepared for the Commission by the Pôle Universitaire Européen de Lorraine and can be consulted online at: <http://europa.eu.int/comm/education/newprogconsult/report.pdf>.

³⁷ Also available at: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/evaluation/evaluation_en.html

³⁸ COM(2004)152 (Leonardo da Vinci); COM(2004)153 (Socrates).

message about increased flexibility, about proportionality in the relationship between the size of grants and the application and reporting procedures involved and the financial rules applied to the grant, and about the need for a sense of trust between those awarding the grants and those entrusted with carrying out the work.

- A view that indirect centralised procedures³⁹ were simpler and more user-friendly than those handled directly by the Commission. A significant number of respondents expressed this view. A smaller majority considered that centralised administration was more apt to foster the European dimension of the activity, and represented a more equitable selection process.
- Keep the existing sectoral programmes and actions, but also relate education and training much more closely. This apparent contradiction illustrates the tension between a desire to keep familiar identified programme definitions and the realisation that aims of education and training are not to be dissociated. It is to be noted that this contradiction did not come from different sets of people or organisations, each reflecting one coherent opinion, but were inherent to many individual responses.
- Keep the youth programme entirely separate. This was a unanimous wish, people involved in the informal sector seeing no advantage in losing their "identity", as they thought, by being included within an integrated programme, where formal structures might discourage the enthusiasm of a lot of actors within the voluntary sector.

5.1.3. *Measures taken following ex post evaluation*

The key findings of the interim reports of the Socrates and Leonardo da Vinci programmes are as follows:

- The coverage and focus of the programme actions are generally regarded as valuable and appropriate. In contrast to the first phase of the programmes, there are no actions in the second phase that are felt to be of very limited worth. Indeed, the response of users to the existence and nature of European co-operation support in the field is almost universally positive.
- The administrative and financial procedures have improved since the first phase, but are still experienced as disproportionately burdensome and slow. The greater degree of decentralisation of the second phase of the programmes has been a success in overall terms. However, both in the centralised and indirect centralised actions, the level of financial and administrative detail required of participants in relation to relatively low levels of grant, the near-constant change of these requirements imposed by the Commission, and the complexity and slowness of the contractual and financial procedures, all constitute a barrier to participation in our programmes.
- There is a need for more synergy and coherence between actions and programmes. Despite the efforts made in the design of the second phase to

---

³⁹ Those handled by the National Agencies – previously referred to as “decentralised”.

introduce more parallelism between Socrates and Leonardo da Vinci, and to provide for joint actions between them and with the Youth programme, the programmes are still viewed by their users as inadequately linked, which militates against the sort of cross-cutting activity between education and training that is likely to become yet more important in the lifelong learning perspective. The current structure is frequently seen as an obstacle to providing the right level of support for policy developments in the fields of education and training.

- The good results achieved under the programmes are not well disseminated. Disseminating the outcomes of actions supported under the programmes, whether these be products or co-operation processes, and spreading good practice is a hard task made more difficult by the need to overcome national cultural and structural barriers. Again, progress has been made in this area compared with the first phase, with the establishment of a team within the administration of Leonardo da Vinci dedicated to dissemination and utilisation of results, and with the inception of specialised dissemination projects within Socrates. But the evaluation clearly demonstrates that these efforts do not go far enough and that there remains substantial potential resulting from the actions supported under the programmes that is not widely known or acted on.
- There are flaws in legislative design of the programmes. The evaluators found a number of flaws in the Socrates and Leonardo da Vinci Decisions. The most important of these was the excessive detail included in the annexes concerning the implementation of the programme actions. These reflected the best attempt of the legislator in 1998/99 to provide in detail for projected needs and requirements up to 2006. However experience has showed the impossibility of predicting accurately in such detail, with the result that the legislative requirements have increasingly stood in the way of adaptations to the programmes to cater for developments in the field of education and training. In one case the requirements were found to be so misconceived as to risk eliminating thousands of participants from Socrates, and necessitated an amendment to the Decision adopted by the Parliament and the Council to remove the problem.

These messages have been reflected in the design of the draft Decision. In particular:

- The design of the programme Decision has been conceived so as to maximise flexibility to adapt to new challenges during the period 2007-13, by formulating actions in as generic a way as possible.
- The introduction of an integrated programme is intended to maximise scope for synergy between the fields it covers.
- A higher proportion of the programme funds will be managed through the indirect centralised procedure, and the management procedures simplified, notably through creation of a single programme committee that will meet in different formations according to the subjects under consideration.
- The need for stronger links with the policy development process and better dissemination arrangements is recognised in the creation of the policy development and dissemination Key Activities in the Transversal Programme.

As far as greater proportionality in financial rules is concerned, the financial and administrative annex to the draft Decision contains a number of interpretations of aspects of the Community Financial Regulation or its Implementing Rules, where these are provided for in that legislation. In order for the Integrated Programme to be in a position to realise its quantified objectives, however, further simplification will be necessary. This may take the form either of amendments to the Financial Regulation or its Implementing Rules directly, or of additional provisions in the annex to this programme Decision which would have the effect of introducing limited amendments to particular provisions of the financial rules, applicable to financial operations under the Integrated Programme only. The Commission is undertaking a parallel exercise on financial simplification, and the necessary amendments will be proposed in the light of the outcome of that exercise.

5.2. Action envisaged and budget intervention arrangements

Methods of management

For the management of this programme, the Commission plans to resort to two forms of externalisation, delegating the management of certain sections of the programme, in accordance with Article 54 of the Financial Regulation, either to national agencies, or to an executive agency. A part of the actions will, however, remain managed in the Commission departments.

Centralised indirect management through national agencies

Recourse to national agencies is required firstly, because of the volume of interventions within the programme, in particular in the mobility actions: the Commission does not have the resources to manage these actions within its services. The very substantial numbers of beneficiaries involved have, in fact, required recourse to such agencies ever since the very first programmes in the field of education and training; this model has slowly been consolidated, and is at present fully recognised by the Financial Regulation.

But there are also qualitative reasons for having recourse to national agencies. These agencies have the advantage of knowing the national context and priorities; they can create a more user-friendly environment for the final beneficiaries; they can provide the appropriate guarantees in a context of strengthened supervision (which includes a precise definition of the respective responsibilities of the Commission and of the national authorities on the issue). In addition, national agencies are often better placed than an institution at central European level to ensure an effective monitoring of the activities supported by the programme, since they are closer to final beneficiaries and know the local context better. They also constitute an effective information relay at national level for the Community programme.

The Commission considers that it is appropriate to decentralise actions where one or more of the following conditions apply:

- It can reasonably be assumed that a rational method of distributing budgetary resources between Member States can be identified that will match the rate of occurrence of the activity across Member States;
- The actions themselves are small-scale or addressed to individuals, so that the full panoply of application and selection at European level is not warranted;

- The actions address needs specific to individual Member States, and should therefore respond to priorities set within that Member State if they are to have an appropriate impact on national policy and practice.

On this basis, the main sections of the programme concerned by this approach are as follows:

- Mobility, partnership and preparatory visit actions within the Comenius, Erasmus, Leonardo and Grundtvig programmes (Article 19(1)(a) and (b), Article 24(1)(a), Article 29(1)(a) and (b), and Article 34(1)(a) and (b));
- Multilateral projects aimed at improving training systems through the transfer of innovation under Article 29(1)(c).

Having recourse to this method of management does not prejudice the visibility of Community action; the agreements made with national agencies require them to indicate the support of the Union for the actions they manage. These agreements also set out requirements as regards non-discrimination in the grant of Community support, as well as the requirements for avoiding conflicts of interest. In accordance with the communication from the Commission to the European Parliament and the Council relating to the Community programme management by national agency networks⁴⁰, national agency agreements will be covered by a Commission Decision adopting provisions setting out the responsibilities of the Commission and the participating countries with regard to national agencies, within the overall context of the general guidelines for implementing the programme.

Article 6.2 of the draft decision shows the criteria that it is proposed to use for the designation of national agencies by the authorities of participating countries.

Centralised indirect management through an executive agency

For other parts of the programme, the Commission plans to delegate to an executive agency. Such an agency is envisaged in the context of the current generation of education and culture programmes (generally to replace the technical assistance offices which have been maintained on a transitional basis); it is proposed to extend the life of this agency, so as also to delegate to it management tasks relating to the 2007-2013 generation of programmes, including the Integrated Lifelong Learning programme

The internal resources of the Commission are insufficient to meet the management needs of all sections of the programme which have to be managed centrally; hence the need under previous programmes to have recourse first to technical assistance offices, then to the executive agency. In addition, it would not be possible to go further with decentralization to national agencies than is currently envisaged; it would amount to delegating to these agencies the management of activities which would not meet the criteria set out above.

Recourse to an executive agency thus constitutes a basis for sound management of centrally managed activities, making optimum use of resources. This approach is based on the idea that the administration should be re-centred on its core activities and priority functions, with the technical implementation of the programmes being carried out by a specialised entity with the necessary resources.

---

⁴⁰ COM (2001) 648 final of 13.11.2001.

It is proposed that there should only be one executive agency to assist the Commission in the management of all its programmes in the field of education and culture, so as to ensure consistency in treatment and procedure throughout the various programmes, as well as economy. A cost-benefit study carried out before the creation of the agency for the programmes of the current generation concluded that this was an economic approach.

Direct management through Commission departments

Activities managed centrally are not all equally strategic. Some are more sensitive than others (experimental nature, relationship to topical political questions, recipients concerned); it is appropriate that the Commission should retain direct management of a limited number of such projects. This element was taken into account in the distribution between the Commission and the executive agency of the various activities to be managed from Brussels. Managing a certain number of projects within the Commission will also contribute to preserving a suitable level of know-how as regards project management, which will help guarantee the quality of supervision of the executive agency and the national agencies.

Moreover, the management of those parts of the programme entrusted to national agencies will require significant resources at central level (setting the guidelines for national agencies, in accordance with the priorities adopted by the Commission; management of the contractual relations between the Commission and national agencies; follow-up and supervision of management by national agencies). However, it would not be desirable to entrust these tasks to the executive agency, i.e. externalising the monitoring of another externalisation. It has therefore been decided to regard the two externalization options – to an executive agency or to a network of national agencies – as mutually exclusive. Similarly, central exploitation of actions managed by national agencies will be done by the Commission and not by the executive agency.

There will thus be three methods of management within the programme: management by an executive agency; management by national agencies; and direct management by the Commission.

Each action will be managed by the method which is most suited to it, in the respect of the general guidelines on externalisation and while taking care to avoid any overlap with the other two methods. In this way, the coexistence of three methods of management will not create confusion. Nonetheless, where appropriate, procedures and tools common to the three methods of management will be used. In addition, the Commission will consolidate programme management data, whatever the method of management used.

5.2.1. National Agency procedure actions

This section presents sequentially the major National Agency procedure actions of each of the four sectoral programmes. All these actions will be implemented via National Agencies in each Member State, which are responsible for selection of project proposals and for the allocation of Community funds within a contractual framework provided with the Commission.

Individual mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
In-service training for teachers	Grants to individuals	1,400	2,176 (1,900)	101,829	221.625
Work-experience for future language teachers	Grants to individuals	4,126	5,616 (4,900)	16,450	92.383
Upper secondary pupil mobility	Grants to individuals	N/A (new)	2,316 (2,000)	6,691	15.498
Preparatory visits	Grants to individuals	1,000	1,361 (1,200)	20,885	28.416
<i>Total individual mobility</i>				<i>145,856</i>	<i>357.922</i>

The action consists of individual mobility grants for teachers and other school education staff, future language teachers and upper secondary pupils. Four different types of mobility are planned:

- 1) Teachers undertaking in-service training abroad. This type of mobility is currently available under Comenius 2.2.c. The duration of the training is from 1 to 4 weeks.
- 2) Future foreign language teachers acquiring work experience in a school abroad. This type of mobility is currently available under Comenius 2.2.b. The duration of the training period is from 3 to 8 months.
- 3) Upper secondary pupils following courses in another language in a school abroad. This new type of mobility responds to the increasing demand from schools to have the opportunity to send individual pupils abroad for longer periods. The duration of the periods abroad will be up to one school year.
- 4) Preparatory visits by school staff for the preparation of Comenius school partnerships. This type of mobility is currently available under Comenius 1. The duration of the visits is max. 1 week.

The grants are intended to support travel, accommodation and subsistence costs. Real costs of travel are covered (economy fare) and grantholders get a daily or monthly amount for accommodation and subsistence costs. For in-service training, course fees are also covered by the grant. The grant levels for mobility types 1, 2 and 4 have been calculated on the basis of the current average level of these grants, taking into account a need for revised grant amounts for accommodation and subsistence.

For the new type of pupil mobility, real costs of travel will be covered (economy fare) and a monthly amount will be granted for accommodation and subsistence.

School partnerships

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Comenius partnerships	Grants to individual participating schools	14,200	16,157 (14,200)	64,266	1,038.374

Target: To involve at least one pupil in twenty in joint educational activities during the period of the programme.

This action consists of activities developed jointly by several schools, including both local project activities in each school and various types of cross border mobility, including class exchanges, study visits and project meetings involving teachers and pupils. The standard duration of a partnership is 3 years. The funding consists of a lump-sum amount for local project activities per school of €4,000, plus a variable amount for cross border mobility. The total grant continues to average €14,200 for a 3-year project.

Erasmus

Student mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Standard student mobility	Grants to individuals	1,050	1,755 (1,542)	1,721,262	3,021.161
Special student mobility	Grants to individuals	N/A (new)	11,404 (10,000)	77,834	887.647
Student placements in enterprises	Grants to individuals	2,200	3,024 (2,649)	210,318	635.977
<i>Total individual student mobility</i>				<i>2,009,414</i>	<i>4,544.784</i>
Intensive programmes	Grants to institutions	21,000	28,331 (25,002)	1,610	45.613

Target: To contribute to the achievement by 2011 of at least 3 million individual participants in student mobility under Erasmus and its predecessor programmes

The action consists of mobility of students and trainees for studies or training abroad in higher education institutions, as well as placements in enterprises, training centres or other organisations. Three different types of mobility are planned:

a) Standard mobility: this is the classical type of mobility which has existed since the programme's inception. The main conditions are: study periods of 3 to 12 months, full

recognition of studies and reintegration into the home university, waiver of tuition fees at the host institution, institutional agreements between sending and receiving institution.

b) Special mobility: this type of mobility is intended inter alia for students enrolled in Joint European Masters programmes. Conditions will be more flexible and individual grants amounts will be higher than in standard mobility.

c) Placements of students in undertakings: this type of mobility will be similar to placements under the current Leonardo programme. The placement duration will be up to 12 months.

The grants are intended to help support travel, accommodation and subsistence costs. Because of the increase in demand has been consistently outstripping the availability of resources, the standard student grant has remained at an average of around €150 per month since 1993. In real terms this represents a 25% cut in its value, and acts as an ever larger obstacle to participation of less-privileged students in the programme. The proposal is therefore to increase the average standard student grant to €250 per month by the end of the new programme.

The placement grant represents an average of some €500 per month for subsistence costs. It is higher than the standard mobility grant mainly because students on placements in enterprises do not normally have access to subsidised accommodation or services, and so have higher living costs. The new unit cost also provides for an increase in placement duration, in parallel with the increased duration envisaged for Leonardo placements (see below).

Intensive programmes are short-term mobility projects organised on a multilateral basis (eg 'summer schools'), based around a single host university. Courses must be taught by teachers and attended by students from at least 3 different countries. These courses therefore combine student and teacher mobility. The grant is a contribution towards the travel and subsistence costs of participating students and teachers and the organisation costs. The unit cost takes account of the need for revised amounts for accommodation and subsistence.

Teacher mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Short term teacher mobility	Grants to individuals	600	1,028 (900)	279,513	287.397
Long term teacher mobility	Grants to individuals	N/A (new)	11,427 (10,000)	3,384	38.670
Mobility to undertakings	Grants to individuals	1,200	1,535 (1,348)	28,493	43.737
<i>Total teacher mobility</i>				303,390	359.804

This action consists of mobility of teaching staff in higher education institutions in order to teach or train in a partner institution abroad. Three types of mobility are planned:

a) Short term mobility for teaching: teaching periods of 1 to 6 weeks, similar to the current Erasmus TS mobility;

b) New long term mobility for teaching: teaching periods of minimum 1 semester and maximum 1 year - “Erasmus Sabbaticals”. These are full teaching and pedagogic programmes and combined with research ; preference will be given to teaching assignments which are part of integrated programmes leading to joint degrees but other types of teaching assignments will also be possible.

c) Mobility in co-operation with undertakings. This involves teaching staff of higher education institutions going for teaching assignments or periods of practical training in enterprises or training institutions for periods of 1 to 6 weeks.

The grants are intended to help support travel and subsistence costs. The experience with short-term mobility shows that too much financial effort is required from the sending institution to supplement the very low Erasmus grants, and that this is a serious obstacle to participation, so a substantial increase is proposed. The grant for long-term mobility has been calculated on the basis of an allowance of €1,200 per month.

Other staff mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Other staff mobility	Grants to individuals	1,200	1,583 (1,400)	36,440	57.674

This action consists of mobility of other (non-teaching) staff in higher education institutions and staff of enterprises for purposes of training or teaching. Two broad types of mobility are planned : a) mobility of administrative or other non-teaching staff of higher education institutions for purposes of following practical training either in an enterprise or in another higher education institution ; b) mobility of staff of enterprises for purposes of transfer of knowledge or research results or for teaching. This includes in particular human resources managers, training planners and managers, trainers, occupational guidance specialists, managers, etc.

This action is a continuation and extension of the current “exchanges” action under the Leonardo da Vinci programme. The mobility periods will last between 1 and 6 weeks. The grants are intended to help support travel and subsistence costs. The average grant has been modestly increased to allow for revised accommodation and subsistence costs.

Organisation of mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Organisation of mobility	Grants to institutions	9,300	29,988 (26,279)	17,500	524.795
Intensive language courses	Grants to institutions	6,000	8,119 (7,115)	2,555	20.745

The “Organisation of mobility” action consists of grants to the higher education institution or enterprises sending and/or receiving mobile students and teachers, to support the cost of

making the necessary provisions for high-quality mobility. These include: language courses, academic and organisational arrangements with partner institutions, including credit recognition and transfer arrangements, practical support for incoming students, etc. The grants will be modulated in proportion to the volume of mobility handled by the higher education institution or enterprise. The increase in the average unit cost reflects the additional workload for universities generated by the substantial increase in Erasmus student and teacher numbers.

Erasmus intensive language courses (EILC) are tailor-made for Erasmus students at the host country. The emphasis is on diversification of the offer of language training, with effort targeted on the less widely used languages. The purpose is to prepare the incoming students in the language of the host country. The grants to institutions are managed via the National Agencies and cover part of the organisation costs incurred by the institution. The students attending the course receive an extra month's grant. A moderate increase in unit cost is planned to reflect revised accommodation and subsistence costs.

Leonardo da Vinci

Trainee placements

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Trainee placements	Grants to individuals	1,950	3,644 (3,186)	721,772	2,630.123

Target: To increase placements in enterprises to at least 150,000 per year by the end of the programme

This action consists of placements of persons in vocational education and training (VET) in business sector or vocational training institutions abroad, and is funded through individual grants disbursed via mobility projects. The target groups of this action are: persons in initial vocational training, who undertake short placements in the framework of a training programme, and young workers (i.e. people who have completed their training or studies), who undertake longer-term placements in businesses. The purpose is to give the opportunity to people who enter the labour market to undertake an in-service training in another European country, thus improving their employability through experience of different work methodologies and approaches. The placements last between 3 and 52 weeks; the average duration is presently around 6 weeks for persons in IVT (average unit cost €1,250) and around 4 months for young workers (average unit cost €2,950) .

The grants are intended to help support travel, insurance (linked to the work-place such as civil liability, or accident), accommodation and subsistence costs. They also include the costs for pedagogical, linguistic and cultural preparation as well as for the management of the projects by the promoter. There is a demand for longer placements and for a broader opening of the programme to young workers. The intention is to increase the duration of the stays abroad by two months for both target groups, i.e. to 4 months in average for persons in IVT and to 6 months in average for young workers. It is anticipated that the share of total mobility represented by young workers will increase steadily during the new programme, thus raising the average unit cost too. These factors explain the increase of the average unit cost in relation to 2004.

As reinforcing the quality of Leonardo mobility remains one of the main objectives of the programme, it is also intended to take some further action to tackle some present weaknesses, such as for example allowing preparatory visits for project partners if needed, offering help in partner search in order to find partners of good quality abroad, some monetary compensation for the necessary tutoring and mentoring, especially for SMEs receiving young trainees on Leonardo placements.

Trainer mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Mobility of trainers	Grants to individuals	1,200	1,584 (1,400)	132,000	209.057

This action consists of mobility of teaching staff in VET or of persons responsible for VET (including language training). It is organised in cooperation between training institutions and businesses with the objective of transfer of competencies and innovative methods and practices, sharing of knowledge and experience in different countries and organisational contexts. It applies to teaching and administrative staff responsible for human resources or vocational training planning, vocational guidance specialists (eg within learning providers or the business sector), and language trainers. Mobility lasts for between 1 and 6 weeks; the average duration is 2 weeks

The grants are intended to help support travel, accommodation and subsistence costs. Some 5-10% of the grant is available to support costs for preparation (if needed) and management costs. The unit cost is calculated on the basis of a daily subsistence allowance of 100 € per person plus the travel costs for an average 2-week stay, reflecting slightly increased accommodation and subsistence costs.

Projects for the development and transfer of innovation

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Transfer of innovation projects	Grants to institutions coordinating projects	320,000 (procedure B pilot projects)	281,893 (250,000)	2,500	704.733

These transnational cooperation projects aim to improve the quality of training systems through the development and transfer of innovation and good practice from elsewhere in Europe. They will involve learning providers, associations/institutions involved in VET, social partners, chambers of commerce, trade organisations, bodies providing guidance and counselling, research centres, NGOs, etc. Minimum participation will be 3 partners from different countries. Compared to the pilot projects currently funded under Leonardo da Vinci, the new type of project will have a smaller size. Following final selection decision by the Commission, grants will be awarded by National Agencies to the coordinating institution for the project, who will be responsible for distributing funds to the partners in accordance with an approved workplan and budget. The normal duration of these projects is 2-3 years. Grants

will cover the costs of development and adaptation of products, and they will include travel and meeting costs for the partners.

Grundtvig

Individual mobility

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Adult education staff mobility	Grants to individuals	1,000	2,281 (2,000)	20,540	46.858
Adult learner mobility	Grants to individuals	New	1,397 (1,200)	58,500	81.734
European Assistants	Grants to individuals	New	5,771 (5,000)	5,850	33.759
<i>Total Grundtvig mobility</i>				<i>84,890</i>	<i>162.351</i>

Target: To support the mobility of at least 25,000 individuals involved in adult education per year by 2013

Adult education staff mobility consists of grants to enable individual adult education staff of any category (1) to attend formal or non-formal, initial or further training activities, or (2) to carry out teaching or study visits to other European countries. Mobility periods can last up to one year, but the average duration is expected to be just over two weeks. The action is based on the current mobility scheme in Grundtvig. The increase in unit cost reflects the introduction of longer duration mobility and the reinforcement of language preparation where appropriate; it also includes provision for course fees, where payable.

Adult learner mobility is a new action consisting of grants to enable adult learners (singly or in groups) to visit another European country for various types of formal or non-formal adult education activities, including notably (1) European Study Circles (residential seminars bringing together adults as learners and informal teachers from several European countries); (2) European Adult Volunteer Scheme (opportunities for adults and in particular senior citizens to bring their experience to bear in contributing as learning facilitators to the further development of civil society in other European countries). The minimum duration is 1 week ; maximum 1 month. The unit cost assumes travel costs of €350 and subsistence costs for 9 days.

Grundtvig European Assistantships is a new action consisting of grants to enable young adult educators to undertake an assistantship in a formal or non-formal adult education organisation in another European country for the dual purpose of (1) developing the host institution's European dimension through assisting in the teaching of courses on languages/area studies, and (2) contributing to the assistant's professional development. They will cover young people having undergone or currently completing training and intending to have a professional involvement in adult education. The minimum duration is 3 months ; maximum 1 year. The unit cost is based on the assumption of travel costs of €300 plus a monthly grant of €700 for an average stay of 6.7 months.

Partnerships

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Grundtvig partnerships	Grants to individual participating organisations	8,000	11,351 (10,000)	19,214	218.101

Grundtvig partnerships are designed to encourage organisations involved in adult education, particularly at local level, to collaborate with partners in other European countries on (usually small-scale) projects addressing topics of mutual interest, thereby strengthening the European dimension of their work. Activities include joint meetings, seminars and fieldwork, exchanges of staff and learners, joint cultural events and exhibitions, and collaboration via ICT. They cover all types of organisations involved in providing or facilitating formal or non-formal learning opportunities for adults. Projects may last between 1 and 3 years, the average being 2.5 years. The grant is composed of a lump sum for basic activities plus a variable amount for visits, European courses, and exchanges of staff and learners within the partnership, depending on its specific profile of activities. The increase in unit cost reflects an increased number of adult educators being exchanged and the introduction of courses on Europe as an additional activity from 2009.

Transversal programme

Indirect centralised dissemination projects

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Dissemination projects	Grants to coordinating organisations	N/A (new)	112,504 (98,661)	350	39.376

These projects will focus on the transfer of products, results and good practice achieved under the Integrated Programme or its predecessors from one country or group of countries to another. Because the essence of the activity is the adaptation of existing products, results etc to function in a particular national context, such projects should most appropriately be managed through National Agencies rather than centrally. Projects normally will last 2-3 years. Grants will be distributed via the organisation coordinating the project and are expected to average EUR 10,000 per year per participant.

5.2.2. Commission procedure actions

This section focuses on the actions of the programme managed through the Commission procedure, which are characterised by their strong multilateral dimension and are generally larger-scale than the National Agency procedure actions, though far smaller in overall volume, representing some 18% of programme expenditure. Such actions will be administered by the Commission, which may delegate some management functions to the Executive Agency established for the purpose.

This section presents Commission procedure actions grouped by type, rather than organised by programme, in interests of legibility and because the structures and cost bases of each type of action are relatively homogeneous across all the programmes.

Multilateral projects

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Erasmus Curriculum Development & HEI/enterprise projects	Project grant		150.728 (132.280)	1,400	211.019
Comenius, Grundtvig, Policy, Language projects	Project grant		323,822 (286,213)	1,113	360.414
Policy, Language and innovation projects	Project grant		962,782 (854,542)	245	235.882
<i>Total projects</i>				2,758	807.315

(a) Smaller-scale Erasmus projects. These are

(i) Curriculum Development projects, based on the identical action in the existing Erasmus programme, where universities work together to produce either an entire new course or a module for incorporation in existing courses. Such projects will typically involve 5 to 10 higher education institutions and will last 2 or 3 years.

(ii) University/enterprise projects. These new projects are designed to fostering co-operation between higher education institutions and enterprises.

(iii) Multilateral projects aimed at innovation and experimentation in the other areas mentioned in the specific and operational objectives of the programme and the annual call for proposals. They will involve at least 3 higher education institutions, with a normal duration of 2 years.

(b) Medium-sized projects within Comenius, Leonardo and Grundtvig. These cover, for instance, joint projects between 4 or 5 institutions to update materials, methods or training used in the field of school or adult education; or projects bringing specialist language teaching institutions together to develop new language teaching or training materials. Such projects will typically involve between 5 and 10 partners and will last between 2 and 3 years.

(c) A smaller number of large projects, designed to promote innovation and experimental approaches in the different areas of the programme, including in the field of policy development at European level. These would include projects aimed at the creation, experimentation and testing of new tools and approaches with a high impact in the fields of vocational education and training or adult education; projects focusing on the creation and provision of online language courses, particularly in less widely used and less taught languages; etc. These projects will also last 2, 3 or more years, and will typically involve a significantly larger number of partners – some 25-30 on average.

Networks

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
“Standard” networks	Network grant		331,824 (294,047)	917	304.283
Erasmus Thematic Networks	Network grant	450,000	1,242,261 (1,090,221)	98	121.742
<i>Total networks</i>				<i>1,015</i>	<i>426.025</i>

This activity consists of Community support for European networks of organisations active in different sectors of education and training. The aim of such networks, which usually include members from every Member State, is to facilitate the exchange of practices among specialists and to foster reflection at European level on some key transversal issues in the field of education and training.

(a) “Standard” networks are found in Comenius, Leonardo, Grundtvig and in the transversal programmes. These large-scale networks, each in a given thematic area of importance, are designed to act as a forum for ongoing and needs analysis, to promote interaction between projects and partnerships, and to disseminate project outputs and good practice across Europe. As a general rule, all participating countries are represented in each network by the end of the work programme, but Comenius and Grundtvig networks can be smaller. This action also covers the Eurydice network, for the analysis of data relating to education in Europe, and the National Academic Recognition Centres (NARICs) which facilitate the recognition of higher education qualifications between countries.

(b) Erasmus “Thematic Networks”. These are very large-scale actions acting as think-tanks for opinion leaders from academia and society, representing a discipline or cross-disciplinary field of teaching and learning. They involve universities, other higher education institutions, research bodies, professional associations, employers, trade unions, international organisations, NGOs, independent experts and public authorities (including links with EU policies in the field concerned, like human rights, consumer protection, environment, etc.). Each Thematic Network project lasts three years and it involves institutions from all participating countries ; the average number of partners is 60. The increase in unit cost provides for an expansion of the number of partners and activities of thematic networks in response in particular to the Bologna process.

Observation, statistics, indicators

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Observation, statistics, etc	Grants and tenders		278,028 (246,684)	700	194.620

This activity comprises:

- (a) the collection and analysis of statistics and indicators in key policy areas, notably in the context of the Objectives Process following up the Lisbon goals, the operation of a languages indicator to measure progress towards the Barcelona objective of mother tongue + two languages, etc. The unit will vary according to the activity concerned, but may include market tenders for the collection and analysis of data, as well as grants for projects in the field.
- (b) support for studies in the field of education and training, focusing on areas of policy importance for the European Union. It builds on the existing studies actions of Socrates and Leonardo da Vinci.

Accompanying Measures

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Standard Accompanying Measures	Project grant		98,322 (86,323)	637	62.631
Other supporting activities	Project grant and tenders		154,369 (136,966)	994	153.443
<i>Total Accompanying Measures</i>				<i>1,631</i>	<i>216.074</i>

Standard Accompanying Measures consist of projects that are otherwise not eligible under the main actions of the programme, such as the organisation of conferences or seminars, the establishment of new European associations etc. The action carries forward the existing Accompanying Measures actions of the Socrates and Leonardo da Vinci programmes.

In addition, this heading covers support for Community initiatives such as Europass and Euroguidance and the maintenance of the Ploteus database, which are not covered elsewhere within the Integrated Programme, and a series of initiatives related to language learning, including the allocation of European Language Prizes, awareness-raising events organised jointly with national media, the operation of a European language indicator to measure progress towards the Barcelona objective, and an annual language conference.

Jean Monnet Programme

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
Jean Monnet Action	Project grant		39,813 (35,325)	2,051	81.656
Named European institutions	Operating grant	2,285,000	4,760,827 (4,213,120)	28	133.303
Other European institutions and associations	Operating grant		665,242 (590,253)	84	55.880
<i>Total Jean Monnet</i>				<i>2,163</i>	<i>270.840</i>

The Jean Monnet programme consists of three actions:

(a) The “Jean Monnet Action” itself, which supports networks and projects at university level to promote the teaching of, research into and reflection on European integration within higher education. In contrast to the remainder of the Integrated Programme, the Jean Monnet Action has worldwide coverage. The sub-actions include support for conferences and dialogue, for the establishment of Jean Monnet chairs, Jean Monnet Centres of Excellence and other teaching activities, for research networks, for national associations of university lecturers and researchers involved in European integration studies, and for networks of young researchers in the field.

(b) Community support for four European institutions in education and training: the College of Europe – Bruges and Natolin campuses; the European University Institute, Florence; the Academy of European Law, Trier; the European Institute of Public Administration, Maastricht. The increase in unit cost reflects the larger role anticipated for these institutions in the new programme period, and the establishment of a new graduate college at Florence.

(c) Community support for other European institutions and associations in education and training. This action will cover the award of some twelve operating grants per year to associations and institutions in the field, selected following an open call for proposals.

5.2.3. Programme-related operational activities

Cash prices (2004 prices in brackets)

Action	Unit	Unit cost 2004 (€)	Unit cost new programme (€)	Volume of realisations	Total cost (€mio)
National Agencies	Operating grant	245,720	822.343 (723,810)	525	431.730
Information & publications	Grants	New	19,447	1,750	34.033
Evaluation	Tenders	330,000	486.964 (428,571)	28	13.635
<i>Total operational</i>					<i>479.399</i>

This activity consists of essential programme-related operational activities, notably:

- 1) The allocation of operating grants to the National Agencies designated by the Member States to handle the indirect centralised actions of the new programme under the “National Agency procedure”. As set out in the draft Decision, this contribution may cover up to 50% of eligible costs of these agencies. The profile includes a rising unit cost across the seven-year period of the programme, reflecting the very substantial increase in the volume of activity with which the agencies will deal (in excess of 300% by 2013). The Commission assumes that the bulk of the increase in workload for the National Agencies will occur in Comenius, Leonardo da Vinci and Grundtvig, where an increase in volume will tend to result in a corresponding increase in the number of grant agreements. In the case of Erasmus, the volume-related increase in workload is likely to be more marginal since the majority of universities already participate in the programme (but the transfer of advanced vocational placements from Leonardo to Erasmus will represent a new area of activity for the agencies concerned).
- 2) Support for information and publications relating to the products and outcomes of the programme. This is complementary to the dissemination key action of the transversal programme, and will address the issue of lack of information about programme achievements and opportunities highlighted in the interim evaluations of Socrates and Leonardo da Vinci.
- 3) Funding for external evaluations of the Integrated Programme, which are an essential to fulfil the Commission’s monitoring and evaluation obligations as set out in the draft Decision. The increase in unit cost reflects the larger scale of the evaluation task for the proposed new programme, given the planned increase in its range of volume of activity.

5.3. Methods of implementation

Mobility, partnership and some project actions (82% of the programme budget) will be implemented by the Commission and National Agencies in the participating countries using the indirect centralised management model set out in the Financial Regulation.

The remaining 18% will be implemented centrally, either directly by the Commission and/or via an Executive Agency established for the purpose.

6. FINANCIAL IMPACT

6.1. Total financial impact on Part B - (over the entire programming period)

6.1.1. Financial intervention

Commitments (cash prices)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Comenius	142.357	159.506	182.706	221.048	269.569	308.225	328.633	1,612.044
Erasmus	500.113	595.701	693.686	795.151	940.487	1,070.948	1,333.659	5,929.746
Leonardo	320.485	343.131	414.030	488.754	589.276	726.429	767.249	3,649.355
Grundtvig	48.285	50.658	67.459	83.449	98.557	114.237	130.504	593.149
Transversal	101.644	115.938	123.187	124.889	122.335	120.611	122.135	830.739
Jean Monnet	34.116	35.608	37.972	38.732	40.652	41.465	42.295	270.840
Operational	41.387	53.580	61.829	69.259	76.962	84.359	92.022	479.399
Total	1,188.387	1,354.122	1,580.870	1,821.283	2,137.838	2,466.274	2,816.497	13,365.271

6.1.2. *Technical and administrative assistance, support expenditure and IT expenditure (commitment appropriations)*

Commitments (cash prices)								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
1) Technical and administrative assistance								
a) Executive Agency	19.286	22.519	25.613	26.126	26.648	27.183	27.727	175.101
b) Other TAA:	0	0	0	0	0	0	0	0
- intra muros:								
- extra muros:								
Symmetry	1.248	1.273	1.299	1.325	1.351	1.378	1.406	9.282
Audits	0.787	0.802	0.818	0.835	0.851	0.868	0.886	5.847
Other informatics assistance	1.561	1.592	1.624	1.656	1.689	1.723	1.757	11.602
Experts – project evaluations	1.248	1.380	1.548	1.579	1.610	1.643	1.675	10.683
Subtotal 1	24.130	27.566	30.901	31.521	32.150	32.795	33.452	212.515
2) Support expenditure								
a) Studies	0.520	0.637	0.758	0.828	0.845	0.862	0.879	5.328
b) Meetings of experts	1.040	1.061	1.082	1.104	1.126	1.149	1.172	7.735
c) Information and publications	5.202	3.184	3.247	3.312	3.378	3.446	3.515	25.285
d) Other	0.520	0.531	0.541	0.552	0.563	0.574	0.586	3.867
Subtotal 2	7.283	5.412	5.629	5.796	5.912	6.031	6.151	42.214
TOTAL	31.413	32.978	36.530	37.317	38.062	38.826	39.603	254.729

These costs include the programme contribution to the operating costs of the proposed Education and Culture Executive Agency, in particular the personnel costs relating to this programme. These personnel costs correspond to 140 staff (secondments and temporary agents, and contractual staff) in 2007, and 186 staff in 2013. The increase in human resources across this period reflects the increase in the volume of activity to be managed by the Agency, corresponding to the planned increase in the volume of operational credits to be managed in the centralised (Commission procedure) actions of 200% by the end of the programme compared with 2006.

6.2. Calculation of costs by measure envisaged in Part B (over the entire programming period)

Commitments (cash prices)

Breakdown	Type of outputs (projects, files)	Number of outputs (total for years 2007-2013)	Average unit cost	Total cost (total for years 2007-2013)
Comenius				
In-service training for teachers	Individual mobility	101,829	2,176	221.625
Work-experience for future language teachers	Individual mobility	16,450	5,616	92.383
Upper secondary school pupil mobility	Individual mobility	6,691	2,316	15.498
Preparatory visits	Individual mobility	20,885	1,361	28.416
Partnerships	Project + mobility	64,266	16,157	1,038.374
Projects	Project	420	322,853	135.598
Networks	Project	126	538,088	67.799
Accompanying measures	Project	126	98,021	12.351
Total Comenius				1,612.044
Erasmus				
Intensive programmes	Project + mobility	1,610	28,331	45.613
Intensive language courses	Project + mobility	2,555	8,119	20.745
Standard student mobility	Individual mobility	1,721,262	1,750	3,021.161
Special student mobility	Individual mobility	77,834	11,372	887.647
Student placements	Individual mobility	210,318	3,015	635.977
Short-term teacher mobility	Individual mobility	279,513	1,025	287.397
Long-term teacher mobility	Individual mobility	3,384	11,394	38.670
Teacher mobility to undertakings	Individual mobility	28,493	1,531	43.737
Other staff mobility	Individual mobility	36,440	1,579	57.674
Organisation of mobility	Grant to organisers	17,500	29,988	524.795
Multilateral projects	Project	1,400	150,728	211.019
Thematic networks	Project	98	1,242,261	121.742
Accompanying measures	Project	224	149,871	33.571
Total Erasmus				5,929.746
Leonardo da Vinci				
Trainee placements	Individual mobility	721,772	3,644	2,630.123
Trainer mobility	Individual mobility	132,000	1,584	209.057
Innovation transfer projects	Project	2,500	281,893	704.733

Networks	Project	175	567,717	99.351
Accompanying measures	Project	105	58,007	6.091
Total Leonardo				3,649.355
<u>Grundtvig</u>				
European Assistantships	Individual mobility	5,850	5,771	33.759
Adult learner mobility	Individual mobility	58,500	1,397	81.734
Staff training mobility	Individual mobility	20,540	2,281	46.858
Learning partnerships	Project + mobility	11,351	19,214	218.101
Cooperation projects	Project	560	281,797	157.806
Innovation projects	Project	21	643,022	13.503
Networks	Project	56	549,435	30.768
Accompanying measures	Project	182	58,343	10.618
Total Grundtvig				593.149
<u>Transversal programme: KA1</u>				
ARION study visits	Individual mobility	17,578	1,352	23.774
Cedefop study visits	Individual mobility	17,578	1,352	23.774
Experimental projects	Project	49	416,210	20.394
Innovation projects	Project	21	1,109,892	23.308
Standing conferences	Project	35	665,935	23.308
Eurydice	Project	217	196,916	42.731
NARICS	Project	210	25,547	5.365
Statistics and indicators	Project	133	657,173	87.404
Studies and comparative research	Project	189	443,957	83.908
Accompanying Measures	Project	350	49,945	17.481
Databases	Project	21	138,737	2.913
Euroguidance	Project	210	92,491	19.423
Europass	Project	196	158,556	31.077
Total Key Activity 1				404.859
<u>Transversal programme: KA2</u>				
New language materials	Project	42	554,946	23.308
Online courses	Project	14	2,219,784	31.077
Training tools for language teachers	Project	42	554,946	23.308
Web portal	Project	7	416,210	2.913
Networks	Project	21	416,210	8.740
Awareness raising	Project	28	1,664,838	46.615
Competence tests	Project	7	2,497,257	17.481
Conferences	Project	7	416,210	2.913
European language label	Project	175	88,791	15.538
Total Key Activity 2				171.895
<u>Transversal programme: KA3</u>				
Multilateral projects	Project	140	840,101	117.614
Networks	Project	70	332,968	23.308
ICT development monitoring	Project	28	554,946	15.538
Total Key Activity 3				156.460
<u>Transversal programme: KA4</u>				
National projects	Project	350	112,504	39.376

Multilateral projects	Project	49	1,028,151	50.379
Studies	Project	350	22,198	7.769
Total Key Activity 4				97.525
Total Transversal programme				830.739
Jean Monnet programme: Jean Monnet Action				
Conferences and dialogue	Project	231	61,304	14.161
National Associations	Project	70	22,487	1.574
Research	Project	70	168,653	11.806
Teaching	Project	980	36,742	36.007
Young researchers	Project	700	22,487	15.741
Total Jean Monnet Action				79.289
Jean Monnet programme: Named institutions				
4 institutions	Operating grant	28	4,760,827	133.303
Jean Monnet programme: Other institutions and associations				
Institutions	Operating grant	35	1,124,352	39.352
Associations	Operating grant	49	337,306	16.528
Total other institutions and associations				55.880
Total Jean Monnet programme				270.840
Programme-related operational				479.399
TOTAL COST				13,365.271

The subtotals and overall total do not always sum because of rounding

7. IMPACT ON STAFF AND ADMINISTRATIVE EXPENDITURE

7.1. Impact on human resources

Types of post		Staff to be assigned to management of the action using existing and/or additional resources		Total	Description of tasks deriving from the action
		Number of permanent posts 2007 (2013)	Number of temporary posts 2007(2013)		
Officials or temporary staff	A	85.2 (97.6)	0	85.2 (97.6)	<i>Programme implementation</i>
	B	35.7 (40.0)	0	35.7 (40.0)	
	C	62.8 (70.4)	0	62.8 (70.4)	
Other human resources DNE/AUX			AUX A 2.2 (2.6) AUX B 17.6(20.8) AUX C 9.9 (11.7) DNE 17.6(20.8)	2.2 (2.6) 17.6 (20.8) 9.9 (11.7) 17.6 (20.8)	<i>Programme implementation</i>
Total		183.7 (208.0)	47.3 (55.9)	231.0 (263.9)	

7.2. Overall financial impact of human resources – 2004 prices

Type of human resources	Amount (€ million) 2007(2013)	Method of calculation
Officials	19.840 (22.464)	€ 108,000 * 183.7 (208.0) officials
Temporary staff		N/A
Other human resources (specify budget line)	0.238 (0.281) 1.901 (2.246) 1.069 (1.264) 0.792 (0.936)	A € 108,000 * 2.2 (2.6) staff B € 108,000 * 17.6 (20.8)staff C € 108,000 * 9.9 (11.7) staff DNE € 45,000 * 17.6 (20.8) staff
Total	23.836 (27.191)	

The amounts are total expenditure for twelve months.

7.3. Other administrative expenditure deriving from the action – 2004 prices

Budget line (number and heading)	Amount € million 2007(2013)	Method of calculation
Overall allocation (Title A7)		
A0701 – Missions	1.000 (1.000)	1,230 missions of up to 2 days at €650 + 200 missions of 1 week at €1,000
A07030 – Meetings	1.000 (2.000)	€1,160 per participant (€860 travel + €150 per diem * 2 days) = 860 participants
A07031 – Compulsory committees ¹	1.000 (1.000)	€860 per participant = 1,160 participants
A07032 – Non-compulsory committees	0	
A07040 – Conferences	0.500 (0.500)	
A0705 – Studies and consultations	0	
Other expenditure (specify)	0	
Information systems (A-5001/A-4300)		
Other expenditure - Part A (specify)		
Total	3.500 (4.500)	

The amounts are total expenditure for twelve months.

¹ Mixed advisory/management committee (Council Decision 199/468/EC Articles 3 and 4)

I.	Annual total (7.2 + 7.3)	€ 30.758 (average)
II.	Duration of action	7 years
III.	Total cost of action (I x II)	€ 215.303

The planned staff resources amount to an increase of 30% compared with 2006, when steady-state is reached in 2009, compared with an increase in operational credits to be managed through the centralised (Commission) procedure of 200% by the end of the programme. The

increase in staff resources also reflects the increased financial monitoring and verification demands resulting from the significant increase in resources managed through the National Agencies (in excess of 300% by the end of the programme).

The requirements for human and administrative resource expenditure will be met within the budget allocated to the Directorate General responsible within the context of the annual allocation procedure. The allocation of posts will depend in part on the internal organisation of the next Commission and in part on the result of a possible reallocation of posts between Commission services following the new financial perspectives.

8. FOLLOW-UP AND EVALUATION

8.1. Follow-up arrangements

The Commission has developed indicators for each specific and operational objective of the programme. These are set out in the annex to the extended impact assessment document.

Data collection will be assured through the National Agencies for the indirect centralised actions, and the necessary provisions shall be included in the grant agreements between the Commission and the National Agencies, and for the centralised actions directly by the Commission and by the Executive Agency.

For the purpose of data collection by all parties, a dedicated software application will be produced (based on the existing Symmetry system) and implemented concurrently with the start of the new programme.

8.2. Arrangements and schedule for the planned evaluation

An interim evaluation report on the results achieved and on the qualitative and quantitative aspects of implementation is scheduled for March 2011, based on reports from the participating countries. A final evaluation report will be produced by March 2016, likewise based on national reports.

9. ANTI-FRAUD MEASURES

The current proposal has been subject to the new pre-examination procedure with OLAF. It provides in particular that decisions of the Commission, agreements with the National Agencies and the resulting agreements and contracts should provide for monitoring and financial control by the Commission (or any authorised representative), including OLAF, and for audits by the Court of Auditors, which may be undertaken in situ as necessary. These controls may be undertaken in relation to the National Agencies and as appropriate in relation to beneficiaries of grants.